

Exercitationes anatomicae, in varias regiones humani corporis, partium structuram atque usum ostendentes / [Robert Bayfield].

Contributors

Bayfield, Robert, 1629-

Publication/Creation

[London] : [publisher not identified], [1666]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/tqbzsbm5>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

EXERCITATIONES
ANATOMICAE

R.
BAYFIELD

1666

MEDICAL SOCIETY
OF LONDON

ACCESSION NUMBER

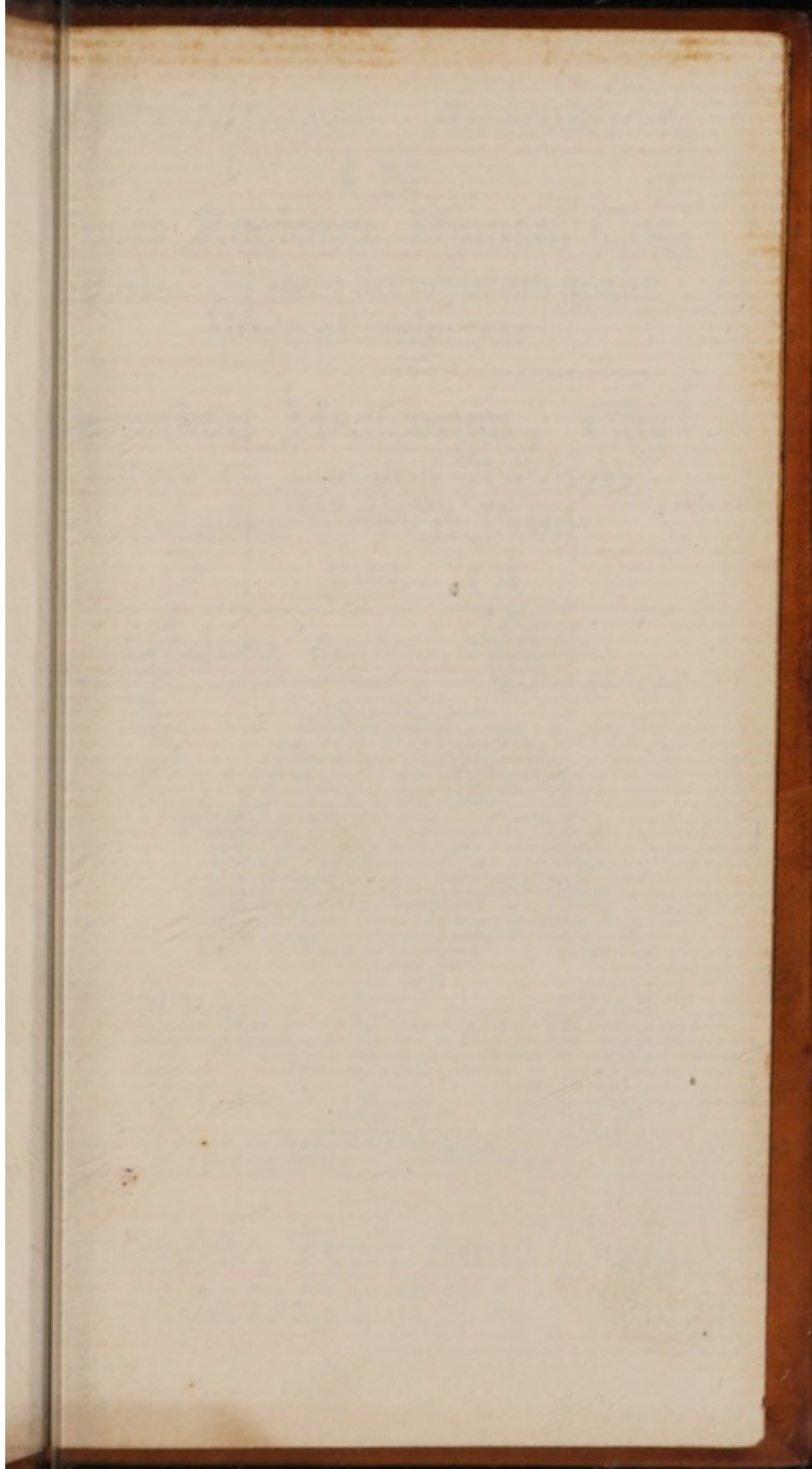
PRESS MARK

BAYFIELD, R.

65075/A

V,

xercitationes Anatomicae,

IN

arias Regiones Humani Cor-
poris, Partium Structuram atque
Usum ostendentes:

ecentium Medicorum, Chy-
rurgorum, necnon Pharmaco-
polarum, beneficio Divul-
gatae.

Roberto Bayfield, Medico.

I. C. sculp.

ONDINI, Typis Anno Dom.
MDCLXVI.

REVERENDISSIMO DOCTISSIMO

QUE VIRO

ROBERTO GAWSELL

ARMIGERO,

&

Comitatu Norff. Pacis Justiciario,

ROBERTUS BAYFIELD

Reverendissimus sui Cognatus & hu-

milissimus Servus, Sectionem

hanc primam de *Exercitatio-*

nibus Anatomicis exhi-

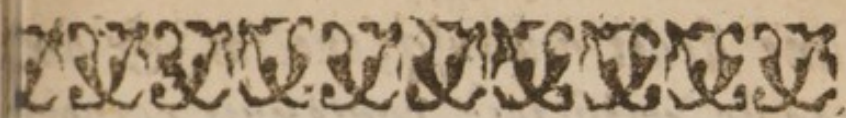
bitam in grati animi te-

stimonium conse-

cravit.

Lectori candido Salutem.

INter omnia eruditionis ingenue
specimina, Candidissime Le-
ctor, laureolam medicina in
hoc plane promeruit, quod cum
reliquæ scientiæ bene esse tantummo-
do spectant, hæc & ipsum esse corpo-
ris humani intuetur. Artes liberales
consulas, earumq; excellentiæ men-
suram ab objectis accipias, quantò
rem à corpore, immò verbum à re
missa diminutam, tantò hanc illis om-
nibus sublimiorem facile judicabis.
Nec Theoria tantum delectat quan-
tum praxis proficit: Cunctis ergò
medicinæ laboribus præferenda est
anatomia, eò quod mirificum divi-
ne potentiæ sapientiæq; indicium in
hominis structurâ exhibet, cui os sub-

Ad Lectorem.

lume dedit vultusq; erectos, & omnia sic artificiosè contexuit corporis lineamenta, ut quadratam supremi numinis exprimat effigiem, & maiorem mundi machinam representet unde à Philosophis μικρόκοσμος & αὐτοκόσμος quod omnia in se eminenter, quae Μακρόκοσμος in se formaliter continetur at, omnis etiamq; praxeos basis sit ac fundamentum; Nullum enim Medicamen prestabile est absq; indicibus, quæ non solum à morbo, sed à parte etiam affectâ deducuntur, secundum cuius naturam, temperamentum, situm unionem, sensumq; diversum singula applicantur & alterantur remedia. Ad id ut peritè medicamentis malèq; utantur sint penitus abstinenda. Admiranda huius Fabricæ observatio Phylosophorum primis stupenda creavit extasin, ejusq; contemplatio Medicos omnis ævi eximios solenni ore anatomie studio devovit. Ab antiquis siquis Coronam Galenus arripuit doctiss.

Ad Lectorem.

Etissimi cuius dissectionum libri
audis sue æternum spectanti ex-
prebent monumentum. Inter Neoteri-
mas (qui in præceptis artis huiusce
regulandis, observationibus super-
addendis, controversiisq; determi-
nandis, & planè Herculeum nava-
rum) ad miraculum excellere Co-
stambus, Fallopius, Laurentius,
Vesalius, & Piccolhomineus, qui
in hac provinciâ dextrè nec-
edon indefessè laborârunt, iudicii
profunditatem phraseos elegantia
attemperantes, ut unusquisque
Æsculapii instar salutem à cælo se-
cum attulisse videatur. Post quos
medicè loqui, nihil aliud est,
quam post Homerum Iliadas scribe-
re. Hi corpus medicinæ animatum ef-
formarunt, nos eos sequentes, & eo-
rum volumina in Epitomen contra-
hentes, Sceleton solum sumus exhi-
bituri. Ipse ego cum diu observâs-
sem, quantum radii hâc in arte inci-
pientibus

Ad Lectorem.

plentibus (quorum causâ horis succi-
civis scripsi) creârit librorum
prolixitas, & quamintoxicat anti-
mos opinionum diversitas compendii
hæc physica æque ac Theologica neces-
saria judicavi, ut in ipso studiorum
limine, observationum idea præst
fint. Et rerum rudimenta eorum
mentis Bibliotheca citius præsentare
ret. Totum maximâ perspicuitate
ad Intellectus, brevitate, ad memo-
rie adjumentum, composui. Trita
tutâque viâ cursum direxi, Novorum
hujus seculi Methodistas cum inven-
tis suis, judicio suo stantes cadentes
vè relicturus. Figuras ut communis
& inutiles sensi omittendas, eò quod
(Celso referente) partium positio, magni-
tudo, ordo, durities, molities, levis-
tas, processus, recessus, insertio, receptio
tioq; iis accuratè distinguere non possumus.
Anatomicas hæc exercitationes in
tres divisi Sectiones, quarum prima
tantum sub conspectu, reliqua sunt

Ad Lectorem.

nam sunt, quæ (si gustus hic im-
perfectior mentibus ingenuis dele-
ctationem creet, vel Neophytos ad-
modum edoceat, adeò ut reliquum
aptantes reddat) suprema mediaque
regionis partes eadem methodo pro-
sequentes, cerò certius expectentur
billo, qui universam exoptat Sa-
tatem.

INDEX

Ant. I. B. 1. 1.

Ant. I. B. 1. 1.
Ant. I. B. 1. 1.
Ant. I. B. 1. 1.
Ant. I. B. 1. 1.
Ant. I. B. 1. 1.
Ant. I. B. 1. 1.
Ant. I. B. 1. 1.
Ant. I. B. 1. 1.

INDEX

Capitulum
C
CAPITULUM
I. De I
II. De
III. De
IV. De
V. De
VI. De
VII. De
VIII. De
IX. De
X. De
XI. De
XII. De
XIII. De
XIV. De
XV. De
XVI. De
XVII. De

INDEX

Capitulum in hac Sectione Contentorum.

CAP. I. DE Divisione Corporis hu-	
mani in genere.	pag. 1.
II. De Divisione ventris inferioris.	P. 3.
III. De Cuticula.	P. 5.
IV. De Cute.	P. 7.
V. De Membrana Adiposa.	P. 9.
VI. De Membrana Carnosa.	P. 11.
VII. De Membrana communi Muscu-	
lorum.	P. 12.
VIII. De Musculis ventris inferioris	
	P. 14.
IX. De Peritoneo.	P. 21.
X. De Vasis umbilicalibus.	P. 24.
XI. De Omento.	P. 26.
XII. De Intestinis.	P. 28.
XIII. De Mesenterio.	P. 38.
XIV. De Pancreate.	P. 40.
XV. De Vena Porta.	P. 43.
XVI. De Arteriis Abdominis.	P. 47.
XVII. De Ventriculo.	P. 49.
	XVII.

XVIII. De Hepate.	p. 54
XIX. De Vesica Biliaria	p. 57
XX. De Trunco Vena cava descendente.	p. 60
XXI. De Trunco Aorta descendente.	p. 65
XXII. De Liene.	p. 65
XXIII. De Renibus.	p. 65
XXIV. De Ureteribus.	p. 77
XXV. De Vesica urinaria.	p. 77
XXVI. De Vasis semen preparantibus.	p. 83
XXVII. De Epididymidibus.	p. 88
XXVIII. De Testibus.	p. 88
XXIX. De Vasis semen deferentibus.	p. 88
XXX. De Prostatis.	p. 99
XXXI. De Pepe.	p. 99

EXERCITATIONES ANATOMICÆ,

SEU

lectio prima, de structurâ atque
usu partium, ad ventrem inferio-
rem pertinentium.

CAPUT I.

*De Divisione Corporis humani
in genere.*

INter varias corporis Humani quæ
circumferuntur divisiones, ista
Galenī præcæteris præferenda
est, quæ dividit corpus in caput,
Thoracem, ventrem & Artus, qui
mamorum instar, è trunco corporis ac-
rescunt. Patrem igitur istum anato-
miæ nos præeuntem, liberrimè seque-
mur, corpus quâ ab eo divisum in tres

B

Re-

2 *De Divisione corporis humani.*

Regiones seu ventriculos expositemus.
Quod ad extremitates attinet, illas
tempore tractare non intendimus.

Suprema Regio à vertice incipit
in Claviculas definit. Secunda
Thorax, qui incipit à Claviculis &
finit ad Cartilaginem ensiformem.
Tertia est venter, qui incipit à Carti-
lagine ensiformi, & in Os pubis ter-
minatur. In Suprema Regione continen-
tur organa animalia, id est, Cere-
brum, quod rationalis animæ est
bitaculum, origo sensus & motus;;
media partes vitales, & ad respiratio-
nem pertinentes; ut Cor, Pulmones,
arteriæ; In infimâ organa omnia
naturalia, concoctioni nutritivæ, expul-
sioni excrementorum, procreatio-
nisque subministrantia.

Jam procedamus, & Anatomicorum
more ab infimâ Regione inci-
piamus.

C

CAPUT II.

De Divisione ventris inferioris.

Venter inferior qui Græcè γαστήρ dicitur, in duas partes, Anteriorem & Posteriolem, dividitur. Anterior in tres Regiones distinguitur: superior Epigastrica, Media Umbilicalis, ultima Hypogastrica seu Abdomen nuncupatur.

Epigastrica Regio incipit à Cartilagine ensiformi, & ad umbilicum intra duos digitos descendit. Partes habet laterales quæ Hypochondria dicuntur; & mediam in quâ ventriculus & hepatis continentur. In hypochondrio dextro maxima pars hepatis locatur; in sinistro lien & pars major ventriculi. Nonnulli partem superiorem huius Regionis Scrobiculum Cordis, nuncuparunt.

Regio umbilicalis ab extremitate costarum notharum incipit, & ad os pubis tres digitos infra umbilicum terminatur. Tres etiam partes obtinet,

4 *De Divisione Ventr̃is inferioris.*

duas laterales quæ ab Aristotele λαι-
γώνες; à laxitate nominantur; à Gaa-
leno κενεώνες: In dextrâ Ren dexterum
cum jejuni intellini colique portione
& cæco omni; In sinistrâ Ren sinistrum
cum coli parte & jejuni, locatur. Ter-
tia, seu pars media omne jejunum ferè
continet.

Regio Hypogastrica incipit tres digi-
gitos infra umbilicum, & ad os pubis
terminatur. In tres etiam partes, duas
laterales & mediam, dividitur. Latera-
les quæ ad locum ubi Pili protuberant
rare solent, sese extendunt, illa dicuntur
quia ileon ibi partim continetur
vasa etiam seminaria in utroque sexu
vesica & Rectum intestinum, inter
quæ duo ultima viscera in mulieribus
Sedes uteri Sita est. Media seu par-
tis Anterior Hypogastrium propriè voca-
tur, atque nomen est totius; sub-
hoc pubes est, cujus dextræ partes
sinistræ in femoris flexu ad pubem in-
guina dicuntur, ubi peritonæi est pro-
ductio.

Pars posterior Regionis tertie:

infimæ, *ἡ δὲ ὠμα* seu Cinctum vocatur,
& vel est Superior, quæ lumbos con-
stituit; vel inferior quæ nates. Inci-
pit à costâ infimâ, & in extremitatem
ossis sacri desinit.

Præterea, venter inferior cum tri-
bus suis Regionibus dividitur in partes
continentes & contentas. Continen-
tes sunt communes, & propriæ. Com-
munes numerantur quinque Cuticula,
Cutis, Membrana Adiposa, Membra-
na Carnosa, & Membrana communis
Musculorum. Propriæ sunt Musculi
ventris, in numero decem, Peritonæ-
um & Omentum. Contentæ vel ad
concoctionem, expulsionem, aut ge-
nerationem pertinent.

CAPUT III.

De Cuticula.

INter partes Alvum constituentes,
prima occurrit Cuticula, Græcis
ἡ δὲ ὠμα, quod supra cutem nascitur;
cujus instar cremoris est productio.

Pellicula hæc, est alba, tenuis, sine

poris, densa, & cute compactior, in
in humoribus qui veniunt à centro ad
circumferentiam, apparet, & facili
cutim transeunt, sed ibi sunt detenti.

Sensûs est expers, omnino sine sanguine quia nec venam, arteriam nec nervum recipit. Facile deperditur aut tritu aut aqua fervente, & citò recuperatur, ubi cutis integra manet.

Cuticula generatur in misturâ sanguinis cum semine, à quo oritur vas por oleosus, quasi spuma sanguinis per internam cutis caliditatem, expulsum sed condensatus à frigiditate humorum serosorum in utero, extra verò à frigiditate aëris, quæ magis condensat. Duplex observatur ab Aquapendente: una poris cutis inseparabiliter affixa, altera (quæ est tenuior) separabilis sine ullâ offensione.

Nulla actio tribuitur Cuticulæ, sed tantum usus, ut poros supervestiat cutis, qui aliter perpetuè lachrymarent ut ora vasorum communium defendant ut transpirationem spiritûs & caliditatem naturalem quæ fert dissolutionem.

es prohibeat. Ut medium tactus sit,
d temperandum sensum cutis exqui-
tum; eamque venustam, politam at-
que æquabilem efficiat.

CAPUT IV.

De Cut.

SECUNDUM integumentum commu-
ne, est Cutis, quæ Grece *Δέρμα* di-
tur. Generatur ex semine perfectæ
anguine mixto; ita tamen ut pars se-
minaria habeat victoriam, ex qua cutis
dermatologica judicatur.

Substantiam habet mediam (ab aliis
membranis diversam) inter carnem &
nervos: non adeo cruentam ut caro,
neque expertem sanguinis ut nervus.
Naturaliter est alba, aliquando tamen
colorata ab humore prædominante,
sensû exquisiti, & faciliè extensibilis;
ubi, immobilis (quia connexa est par-
tibus subiectis) cute frontis excepta.

Tenuis est in facie, lateribus, pene,
troto, & plantis pedum; sed in cer-
vice, Dorso, & cruribus densior est.

Tenuissima est in labiis, volis manuum, & extremitatibus digitorum, qui-
bus immediatè adhæret ad apprehen-
sionem firmiorem & exquisitiorem.

Perforata est in variis locis. sunt au-
tem ejus foramina alia conspicua, ut
os, aures, nares, &c. alia inconspicua
& insensibilia, ut pori, qui instar fora-
minum cribri concinni, innumerabiles
sunt. Hisce partibus est via transpiran-
tionis, ut excrementa tertiæ conco-
ctionis effluant; unde à nonnullis Emu-
ctorium universale nuncupatur; Et
pori conserventur aperti, natura unius
cuique pilum assignavit.

Cutis vasa communia accipit prout
nutritione, vitâ & sensu. Venas habet
duas à jugularibus, duas ab inguinibus
id est, ab Epigastrica & mammaria
duas ab axillaribus, & tot habet arte-
rias: Nervorum numerum definitum
non habet; sed duo majores sunt circa
papillas. duo in volis manuum duco-
que in radicibus unguum.

Revera Cutis quæ immediatum in-
strumentum est tactus, communione
habet

habet cum partibus præcipuis per in-
numeras venas, arterias, & nervos,
quorum extremitates undique excipit.

Ufus ejus est, totum habitum cor-
poris vestiendi, Sedem partium inter-
narum à frigore muniendi, excremen-
ta tertiæ concoctionis excipiendi, Sor-
des, fuligines, & sudores expurgandi.

CAPUT V.

De Membrana Adiposa.

Tertium integumentum commune
est Membrana Adiposa, quæ
Græce *πυελή* dicitur.

Corpus hoc simile oritur à san-
guinis portione oleosa necnon aerea,
syncera ac elaborata, roris instar ex
venis capillaribus in cute terminanti-
bus per virtutem caloris moderati, ex-
tillante; & membranarum frigiditate
nervorumque concrecente. Undè
pernoscimus quod frigus vel calor len-
tior, est causa Adipis efficiens, qui
potius excrementum quàm pars ha-
bendus est.

Adeps cum partibus præcipuis communicare non potest, quia non vere nutritur, sed vitæ sensusque est expers, ideoque venis, arteriis, & nervis caret, licet hæc tria vasa per adipem distribuuntur, ut ad cutim perveniant.

Tres sunt venæ per hujus ventrii pinguedinem disseminatæ. Prima : mamillari externa : Secunda ab epigastrica externa : Tertia à lumbaribus. Glandulas habet copiosissimas quæ excrementa in se recipiant, cum natura in habitum corporis, nociva ejicere potest.

Condensata est exercitio vehementi, & calore immoderato, qui portionem ejus tenuiorem, absorbit; & densiorem relinquit. Cerebrum, Cilia, Penis, & scrotum, pinguedinem non habent, nec infantes nuper nati.

Ufus Adipis est, humectare partes calidas & siccas, ut cor & renes, motum faciliorem reddere, Partes munire, Calorem nativum fovere, Spatia vacua inter musculos, vasa, & cutim (ornamenti causa) implere; vasis quibus

De Membrana Carnosa. II.

ad cutim perveniunt lectum fore, alimentumque in inedia præbere.

CAPUT VI.

De Membrana Carnosa.

Quartum integumentum commune est Membrana Carnosa, quæ Græce *ὤμην σαρκώδης* nuncupatur. Carnosa dicitur, quia in quibusdam locis circa frontem, ambitum colli, & aures) abit in carnem musculosam.

Substantia hæc nervea generatur ex emine, & sensum habet exquisitum, ita ut si ab acri humore vellicatur, rictum & concussionem excitet, sicuti in febribus à bile. æqualis est magnitudine cuti, & figurâ similis, cui per venas, arterias, nervos, & fibras membranas connectitur. Intexitur etiam in linguæ, ita tamen ut membranae musculorum, per fibras tenuiores adherere. Parti anteriori colli, fronti, & musculo lato penitus affigitur, quod ab illis vix separari possit, ita ut in facielicis nil nisi membrana relinquatur.

Car-

12 De Membrana communi musculorum.

Carnosior est versus lumbos & dorsum cui firmissimè adhæret, & ideò à nonnullis inde oriri dicitur.

Ufus ejus est, vasa cuti disseminata, cursu suo dirigere & roborare; musculos internos defendere, vaporis istius sanguinis oleosos & aereos qui serviunt generationi adipis continere, ac condensare, ne defluant; Pinguedinem præservare, ne à continuo musculorum motu lique scat; & vulnerata cutem consolidare, quæ fixæ carne accrescere non potest.

CAPUT VII.

De Membrana communi Musculorum.

DEtracto Panniculo carnosio, præximè sequitur communis musculorum ventris membrana, quintum commune corporis integumentum quod (præter propriam cujusque musculi tunnicam) omnes musculos complectitur.

Sita est inter panniculum carnosum

z musculos; nam supra & infra fibris affixa est, quæ tenuitate & congruitate araneam præeunt. Maximè visibilis est si in Epigastrica Regione separare incipias circa oram spariarum, & sic à vertebra ad sternum.

Pertenuis nervosaque est ejus substantia, pervalida tamen & ita firmè musculis affixa, ut facilè (nisi à perito sectore) develli non possit.

Coloris est albi, & à musculorum nervosis fibris originem habet. Nutritur, & sentit more aliarum partium communium, & frigida & sicca est temperiei.

Ufus est musculos vestire, & in unione sua naturali continere, (nam eos circumdat instar cinguli) ne in motu dissiliant & dehiscant; musculis sensum communicare, & ab aliis separare. Tantum de corporis communibus integumentis. Proximè sequuntur partes propriæ continentes: viz. decem muscoli, Peritonæum & omentum.

CAPUT VIII.

De Musculis ventris inferioris.

Post partes communes continentess, proximè sequuntur decem musculi qui (secundum fibrarum suarum positionem) ventrem inferiorem contingunt: utrinque numerantur quinque duo obliqui descendentes seu obliqui externi, duo obliqui ascendentes vel interni, duo pyramidales, duo recti, & duo transversi: omnes pariter figurâ, magnitudine, actione, vique, æquati: Ita mutuò compositi, quod obliquus ab uno latere descendens, cum diverso jungatur, & sic de reliquis.

Musculi omnes alteri in quiete suâ sunt directi, sed in actione curvati. Hi ante actionem curvantur, & cum operantur, intus flectunt, quâ cavitates inferiores facilè comprimunt.

Aliquando par unum, aliquando alterum elaborat: at cum omnia, tum æqualis est compressio, quæ cum diaphragmate:

diaphragmate movente, expulsio excrementorum, valida expirationes, spiritus cohibitiones, & fetus expulsioniones, sequuntur. Præterea usus musculorum ventris est, dum quiescunt, contegere & munire partes internas, & calorem internum fovere atque conservare.

Quamvis Musculi ventris diversis partibus hæreant, à quibus dicuntur oriri, omnes tamen inseruntur ad lineam candidam ventris, (ubi tendones musculorum præcipuè obliquorum, ita conjuncti sunt, ut unicum videantur constituere tendonem) & ad ossa pubis. Linea alba inservit connectere omnes musculos ligamine communi ad uniendam dextram & sinistram; nervosa incipit à cartilagine ensiformi & sic per umbilicum transiens (supra quem latior est secundum rectorem distantiam) ad commissuram pubis terminatur.

Præterea tendones musculorum ad ventrem pertinentes perforati sunt in inguine, ut detur transitus peritonæo, & duobus musculis cremasteribus, ad suspen-

suspensionem testiculorum comparatis.

Jam pergamus ad particularem musculorum ventris descriptionem.

Primum par Musculorum quod in dissectione occurrit, est externum, seu obliquè descendens (ita dictum à *fibris*, quæ à parte superna ad infernam obliquè descendunt) quorum substantia est partim sanguinea, partim spermatica, sed portio carnosæ prædominatur. Par hoc (quod illis infra conjungitur, per interpositionem substantiæ viscosæ glutinis instar) maximum & latissimum est, nam totum ventrem oblique tegit. Principia habet variis triangularia, seu pinnas, à sextâ, septimâ, octavâ, nonaque costâ, vel potius ex interstitiis costarum, ortas; è quibus singulis pinnis singuli nervi porriguntur. Ab apicibus etiam transversorum processus vertebrarum lumborum exoritur. Musculi hi duo obliquè descendentes in serratum majorem digguntur, inferuntur; Serrato etiam pectoreo inferiori, & costis tribus infimis

componuntur. Partes eorum carnosæ
in extremitate ossis ilium membranæ
et nerveæ in osse pubis & in lineâ albâ
circa medium Abdominis, terminan-
tur. In duobus locis sunt perforati,
primo ad umbilicum. secundo ad in-
guina, in viris, pro exitu feminalium;
in mulieribus, duorum ligamentorum
uteri rotundorum & nerveorum, quæ
prope nympham definit. Peculiaris
usus est, cum oblique simul elaborant,
partes supernas necnon laterales ven-
tris utrinque comprimere.

Secundum par Musculorum est ob-
lique ascendens, seu internum, quod
fibris contrariis par prius inter-
secat. Mediam Abdominis portionem
occupat, & figuram habet triquetram.
Carnosum oritur ab appendice ossis
ilii; membranosum vero à spinis ossis
sacri, & sursum ascendens ilia tegit,
usque ad Cartilagines costarum qua-
tuor inferiorum veniat, & sic ad par-
tem anteriorem alvi adductam, in lato
nerveoque tendone definit; qui tendo
supra umbilicum duplex apparet, ut

Ana-

Anatomici recentiores observarunt: unâ parte supra musculos rectos, alterâ parte infra: ut rectus quasi in vagina repositus sit, sed prope lineam albam reunitur, eidemque inferitur. In cartilagine etiam ensiformi, ad umbilicum & os pubis obvenit. Quatuor habet venas & arterias à muscula, quæ à lumbaribus oriuntur, & per regionem abdominis necnon peritonæi diffeminantur. nervos etiam accipit à vertebra lumbarium, qui secundum transitus fibrarum inferuntur. Horum peculiaris usus est, cum obliquè simul elaborant, partes infimas necnon laterales ventris utrinque ad pubem comprimere.

Tertium par Rectorum est, ita dictum à fibris rectis, quæ secundum rectitudinem corporis decurrunt. Oritur secundum nervorum insertionem ab utroque latere cartilaginis ensiformis à sterno, cum lato & carnosio principio, & sic per longitudinem abdominis extensum, tendine in os pubis definit, cui etiam inferitur. Varias habet in-

De Musculis ventris inferioris. 19

perfectiones nervosas, quarum una
semper est directè subter umbilico,
una & aliquando tres supra; omnes
ad roborandas fibras carnosas consti-
tuuntur, quæ aliàs per longitudinem
trangi possint, & ad rectos obliquis
ascendentibus & descendantibus mus-
culis, connectendos. In interna recto-
rum superficie decurrit Epigastrica
ascendens & mammaria cum ramo ve-
næ cavæ, qui subter claviculas transiit.
Hi rami utrique cum suis arteriis, cir-
ca mediam musculi cœcunt; ubi pau-
catim supra umbilicum per anastomo-
ses conjunguntur. Quæ anastomosis
consensum magnum inter uterum &
mammas, abdomen et nares efficit.
Quatuor habet nervos, qui ab inter-
costalibus fluunt, at ab infimis verte-
bris sterni procedunt, & sic peritoræ-
um perforantes, se rectorum interse-
ctionibus aut distinctionibus inserunt.
Usus rectorum est, ut partem inferi-
orem pectoris deorsum trahant, quod
superna melius extendatur, ut in ex-
pirationibus magnis violentibus acci-
dit;

20 *De Musculis ventris inferioris.*

dit; ut comprimant ventrem ad dorsum, expulsionemque excrementorum adjuvent.

Quartum par Pyramidalium est dictum à figurâ. Carnosum oritur externo osse pubis, cui etiam nervi porriguntur, & definit in medio Lineâ alba, cum tendone rotundo et gracili qui modò usque ad umbilicum producit. Pyramidalium sinister dexter sæpius brevior angustiorque appropinquaret; quorum longissimus, quatuor digitorum latitudinem raro excedit. Quanquam in nonnullis deficient, præsertim dexter, caro tamen superiecta supplet defectum. Usus Pyramidalium est vesicam dum mingimus leniter comprimere ad urinæ excretionem, ideoque tendones suos inter rectos immittunt (à quibus per fibras dispares, et membranam peculiarem distinguuntur) in eam peritonæi partem, quæ vesicam includit. In violentis excretionibus cum cæteris elaborant; unde Succenturiati nuncupantur.

Quintus

Quintum par transversorum est sic
dictum à fibris transversis, quæ secun-
dum latitudinem corporis excurrunt.
Peritonæo ubique (nisi ad pubem) con-
tinnuè adhaeret, et figuram habet
quadrangularem. Hi muscoli orti ab
apophyseis transversis vertebrarum
lumborum et ab ossibus ilii, sub extre-
mitatibus cartilaginum costarum no-
narum subtercluduntur, (ubi dia-
phragmati nectuntur, & fibras habent
continuas; adeò ut diaphragma pro
excretionem deorsum trahant) et sub
recto musculo per latam aponeurosim
ad lineam albam desinunt. Horum pe-
culiaris usus est partes medias et la-
terales ventris, et colon præsertim
comprimere.

CAPUT IX.

De Peritonæo.

Post omnes Musculos Abdominis,
proximè sequitur Peritonæum,
quod tenuis est membrana araneæ in-
star, omnibus inferioris ventris parti-
bus,

bus, circumtensa. Superficies ejus externa fibrosa est, et nonnihil asperata ut firmitus musculis adhæreat: interna glabra et sicut humore unctuofo oblita, ne lenitatem intestinorum afferat.

Inter omnes corporis membranae hæc est amplissima, (nam totum ventrem inferiorem succingit) & figuram habet ovalem. In viris crassior est a umbilico ad cartilagine[m] ensiformem non solum ut ventriculus se melius extendat, sed ut partium caliditatem præservet, concoctionemque promoveat: In mulieribus verò crassior a umbilico ad pubem, ut in conceptione juxta mole[m] & uteri amplitudinem dilatare possit.

Spermitica hæc substantia produciit mesenterium; & omnibus ventris partibus, scilicet ventriculo, Hepati, Renibus, Intestinis, utero, &c. membranam contribuit. Pars ejus superior diaphragmati arctissime adnectitur (unde eo inflammato hypochondriae sursum convelluntur) inferior ossi pu-

eius & ilii, anterior lineæ albæ & transversorum muscutorum tendinibus.

Externa etiam Peritonæi membrana lumborum vertebris firmè adhæret ubi crassior est & nisi fracta separari non potest) ex quarum ligamentis, vel potius periosteo, originem accipit: interna nullum habet cum vertebris nexum. Revera ubique est duplex, quia ex membranis duabus consistit; quarum interna, brevior est externa, quia non promittatur externam usque ad testes, sed in Abdominis cavitatibus definit. Tanta est tunicarum ab umbilico ad pubem distantia, ut inter se vesicam comprehendant. Duplicatura ejus etiam omentum, mesenterium, & ligamentum hepatis vestit.

Supra, tria habet foramina, unum ad dextram pro transitu venæ cavæ, alterum ad sinistram, ut per eum œsophagus stomacho sit unitus: Tertium pro transitu aortæ, venæ sine pari, & nervorum sexti. Infra, circa anum, cervicem vesicæ & uteri, vasaque; ad crura descendencia, perforatur; antè in fatu

fœtu, ubi umbilicus est, sed postea ocluditur. Productiones etiam sunt duæ ob vasa spermatica descendencia ad testes, quos externa peritonæi membrana obvolvitur, & propriam tunicam constituit erythroidem.

Venas & arterias à vasis diaphragmaticis, mammariis & epigastricis; aliam quando à seminalibus, accipit. Ramorum nervorum habet aliquos, sed parvulos ex iis musculorum ventris, à quibus sensus peritonæo communicatur.

Ulus est, ad excretionem promovendam, ventriculum & intestina in partem anteriorem (prout supra à diaphragmate comprimendo; ad partes ventris intimas mi vestiendas; ad vasa cursu suo roborecanda; (gracilia enim inter membranas hujus peritonæi duplicatas, sunt custodita) & ad omnes partes in sede naturali, ne dissiliant, continendas.

CAPUT X.

De vasis Umbilicalibus.

Vasa Umbilicalia sic dicta quæ per umbilicum pertranseunt, sunt quatuor

quatuor : Vena una, Arteriæ geminæ
& urachu interjectus.

Vena umbilicalis (nutricu'a embry-
nis dicta, quia fœtus eâ totis mensi-
bus enutritur) est omnium prima, immo
in omnibus corporis partibus, quoad car-
nosam suam substantiam perfectionis
adimentum : Et ante ulla viscera cum
arteriis umbilicalibus ex semine imme-
diatè conformatur. Hæc vena (cujus
modi sanguinis morationi inserviunt, ut
exquisitiorem pro nutritione fœtus
laborationem recipiat) à radicibus
ortæ originem habet in concavâ he-
patis, cujus fissuram penetrans, inter
duas peritonæi tunicas ad umbilicum
progredditur.

Arteriæ geminæ ex iliacis prode-
unt, vel potius illic inferuntur, & vesi-
cæ latera perreptantes, cum vena, ut
supra, feruntur. ὀμφαλος verò sive um-
bilicus (cujus summæ τὰς ἀνω ὀμφαλίων pars
superior ἐπομφάλιον, inferior ὑπομφάλιον,
cutis circumiens γράα, à rugis fortas-
se, quasi aniculam dicas) ab Aristotile
ζα γαστρος vocatur, quia vasis præ-
dictis,

dictis, tanquam è fibris radicis, fœtus nutrimentum à placentâ (tanquam ex terra) attrahit. Umbilicales arteriæ quibus fœtus transpirat, sanguinem vitalem ad aortam deferunt, è quâ ad cor vitæ calorisque fœtus nativi præservandi causâ affluit.

Quartum vas (urachus dictum) à vesica fundo provenit, & inter geminas peritonæi tunicas ad umbilicum adducitur. Canalis est urinæ ad Amnion abduci ordini ordinata. Varolius totam in vesicâ urinam usque ad partum affirmat, unde infantes primò die tantopere mingunt.

Quatuor hæc vasa in umbilico occurrunt, post partum in Ligamenta degenerant, ad hepar & vesicam (moveantur) firmiter retinendum.

CAPUT XI.

De Omento.

Post Peritonæum sequitur Omentum quasi operimentum, Græcè ἐπίπλοον à supernatando dictum, quod intestinis veluti innatat. Consistit ex duabus membranis (quarum una superior alia inferior)

aliā incumbit) quas accipit à Peritona-
eo. Subtiles & leves sunt, ne ponde-
re gravent. Anterior exteriori mem-
branæ ventriculi ad fundum, Cavæque
lienī parti, alligatur. Posterior colo-
intestino necnon duadeno adhæret:
Hepati etiam vesicæque biliaræ cum
fibris membraneis adnectitur.

Spermatīca hæc substantia ob vena-
rum multitudinem multum adipis ha-
bet, inter quem, glandulæ sunt parvæ
sed plurimæ, quæ humidum sæculen-
tum exugunt, itaque omentum Mappa
ventris appellatur. Figura est Mar-
supii, quia gemina ubique & adeo dis-
juncta, præsertim in ea parte omenti
quæ supra intestina expanditur, ut ma-
nus introduci queat.

Infra umbilicum se extendit, rarò ad
os pubis, & tunc in mulieribus pingui-
oribus sterilitatem frequenter parit,
os uteri comprimendo. Venas solum
accipit à vena porta; Arterias à cæli-
aco & mesenterico ramo, exiguosque
nervos à ramulo sexti, ut non sit om-
nino sine sensu.

Ufus est, ut Sustineat ramos venarum portarum, celiacarumque arteriarum, qui in ventriculum, lienem, duodenum intestinum & colon, transeunt; ut sordes lienis accipiat, sicut enim in Hydropicis plenum est aquis, sic in melancholicis hypochondriaca lienisque passionibus sanguinis serosi necnon faculenti receptaculum est; ut ventriculum, colon & duodenum Dorso connectat: hepar lienemque simul copulet; ut vapores istos intra alvum (sicut in Reticulo volantes contineat; eosque in adipem convertat; quæ ad fundum ventriculi fovendum, pariterque ad intestina humectanda, Caloremque eorum naturalem alendum, inserviat.

CAPUT XII.

De Intestinis.

ORdine sectionis sequuntur intestina, quæ sunt corpora oblonga, rotunda, concava, varièque circumgyrata ne alimentum, ante absolutam chyli distributionem, statim elaboratum Græce *ἄλσα* dicuntur, quia in intimis

corporibus

corporis parte sunt collocata. Con-
nectuntur per Mesenterium, quo &
omenti interpositione dorso renibusq;
colligantur, & sic per ossis illi cavita-
tes sustententur.

Consistunt ex tribus tunicis. Exterior
seu tunica communis immediatè est ex
membranis mesenterii, quamvis me-
diatè à Peritonæo. Media est valida
& fibris carnosis plena, ad calorem,
quo juvatur concoctio, meliùs adau-
gendum. Interior nervosa ac rugosa
est, pariterque membranè à crassi à in-
strata, ne meseraicarum [lactearum]
ora, quæ exsugunt partem chyli tenui-
orem instar hirundinum, obstruantur.
Mucos etiam pituitoso est oblita, ac
veluti loricata, ne contactu bilis tran-
seuntis tunica lædatur.

Membrana interior fibras habet ob-
liquas ad retinendum; media transver-
sas ad expellendum; exterior rectas ad
contrahendum; & hæ (quæ ad trans-
versas roborandum dantur) pauciores
sunt in tenuibus, in Crassis plures, præ-
sertim in recto. Fibris eorum trans-

versis quicquid continetur expellitur. Et motus hic peristalticus dicitur, quod sensim per partes intestina supernè deorsum contrahuntur.

Præterquam hæc media & interior tunica quæ propriæ nuncupantur, densiores sunt (præsertim in colo & Recto). Primum, ad facultatem expulsivam juvandam. Secundum, ad intestina in morbis aliquibus e. g. in dysenteriis præservanda. Utræque tamen tunicæ ventriculi sunt molliores & tenuiores, quia ibi dura & inconcocta, hic plerumque instar pappæ mollia, recipienda sunt.

Intestina (Pyloro conjuncta & usque ad anum continuata) pinguedine extrinsecus obducuntur, quæ calorem naturæ fovet ac præservat. Quoad longitudinem verò, sexies corpus excedunt in quo continentur. Venas habent à porta: arterias à cæliaca, nervosque à sexto pari.

Quamquam intestina sint continuata & sine divisione; respectu tamen membranarum variationem recipiunt: Alii quæ

quæ enim sunt tenuia, quia tenues membranas habent. Et hæc sunt tria; Duodenum, Jejunum & Ilion; quæ chylum perficiunt ac distribuunt. Aliquæ sunt magna & crassa, quia crassis habent tunicas, & partem succi crassioris absolvunt, pariterq; hæc sunt tria; Cæcum, Colon, & Rectum. Nunc de his omnibus ordine loquemur.

Primum tenue intestinum Duodenum dicitur, à Galeno *ἐκφυσίς*, quasi productio, scilicet ventriculi; ab Herophilo *δωδεκαδάκτυλον*, quod olim duodecim digitorum transversorum longitudinem æquabat. Hodie verò in nostris corpusculis ultra quatuor se raro extendit. Incipit in dextro latere à Pyloro subter ventriculum, & ad circumvolutiones rectà descendit. Crassius est reliquis tenuibus; sed angustiori cavitate, ne Chyli transistus nimium festinet. Venam accipit brevem à trunco venæ portæ, quam intestinalē vocamus, arteriam à dextro cæliacæ ramo; & utraq; lineam rectam secundum intestini longitudinem

nam ad jejuni principium, deferuntur. Nullam habet meseraicam, sed fine infimo à vesica biliaria porum admittit, qui intestinum penetrans, inter duas membranas deorsum usq; ad ileon repit, ubi membranam internam perforans, excrementa humore bilioso, inficit, & expulsionem adjuvat: ita verò bilis per meatum cholidocum fluens, exitu prohibita sit, resultat in ventriculum & vomitum efficit. Super pra pancreas situm est ut intestinum humore lento humectet.

Secundum *vires* jejunum dicitur quia in sectionibus sine Chylo reperitur. Vacuitatis causa triplex est: prima, vicinitas hepatis Chylum exsugentis. Secunda, Magnitudo copiarum que meseraicarum [lactearum] venarum. Tertia, liquiditas chyli transsuntis. Ortus est ubi gyri primi observantur in dextro latere sub costulo, & supra umbilicum; in qua regione totum jacet jejunum. Color est lividi, praesertim circa ejus principium, & duodecim palmos longitudine

gitudine, latitudine verò, digitulum
(nisi inflatum) non, excedit. Termini-
natur in ileo, & in ortu suo porum
habet Cholidocum.

Tertium dicitur ileon ἀπὸ τῆς ἐκ-
κεῖται, à circumvolvendo, quod plu-
rimas habet circumvolutiones, ad
moram chyli utiliore. Oritur à
jejuno ubi venæ meseraicæ pauciores
sunt, & sub renem dextrum transi-
ens, sursum ascendit versus latus si-
nistrum, & circumagens in cæco de-
finit. Situm est subter umbilicum ad
ilia & cæcas utrinque: Et quanquam
jejuno sit continuatum & similis sub-
stantiæ, tamen Chylo non sic indiget,
nec venis meseraicis ita abundat. In-
testinum hoc, in quo excrementa fi-
unt, viginti duo palmos longitudi-
ne propemodum, at unum tantummo-
do digitum latitudine, æquat. Ileon
Sedes est iliaca passionis (quæ excre-
mentorum vomitum infert) & fre-
quentius delabitur in scrotum, quod
Herniam intestinale[m] producit.

Quartum Intestinum Ordine,

& crassorum primum, dicitur Cæcum, propter usum, obscurum, quernum habet in adultis, & quia uno tantum orificio reperitur. Hoc perpusillum in hominibus, & ad finem ilei, colicæ initium, processus instar vermiformis, acuta fine, propendet. Adnectitur reni dextro, peritonæo mediante, sed à mesenterio liberum. Quatuor pollices longitudine, at unum latitudine æquat. Usus appendiculae hujus membranæ est, dum fœtus in utero manet, ad recipienda ista excrementa liquida quæ pluribus mensibus collectantur, igiturq; ab intestinorum numero excludenda non est. Sed postea cum infans adolefcit usus appendericulae cessat, quoniam excrementorum quantitate decrefcentia, in cæcum non sunt adacta, adeo ut latitudine contrahatur, ita fit & reliquis intestinis angustior.

Quintum intestinum ordine, crassorum secundum dicitur colonum, ἀπὸ τῆς κοιλίας, a torquendo, quod in eo Sedes est colicæ passionis; unde ἀπὸ τῆς κοιλίας retardo, quia transeuntia remanent.

remoratur faeces. Principium huius intestini, ab Antiquis Cæcum dicti, rotundum est instar Globi, per amplum & ullâ intestini parte capacius. Oritur circa os ilium dextrum, & reni ejusdem lateris adhæret, inde sub hepate sursum reflectens, interveniente omento, ventriculi fundo, lieni, reniq. sinistro valdè, connectitur, unde facto flexu, in recti principio desinit. Intestinum hoc supra tenuia transiens figurâ literæ Romanæ S non dissimile plurimas habet Cellulas (ad meliorem fæcum elaborationem) & substantiâ cæteris carnosius est. In ejus transitu sub cavitate hepatis vesicam biliariam attingit, cui cum fibris membraneis nonnunquam ne&itur, & per quam luteo colore, expulsionis causa, inficitur, qui à bilis transudantis parte tenuiori procedit. Ad coli initium reperitur valvula crassa membranosi instar circuli, quæ refluxum sordium & clysteris ascensum in ileum impedit. Valvula hæc sursum spectat, quia

ex:

excrementa ex ileo in colon ascensu, non descensu, abducuntur. Vinculum habet proprium, quo cellularum ordo continetur. Et quia humore ro-rali pinguedinis mesenterii destituitur, natura simbrias adiposas ad humectationem istius intestini sparsim circumjecit. Singulari etiam fruitur ligamento, quo superis, inferisq; partibus conjungitur. Colon palmas aequat, & latissimum necnon amplissimum est omnium, ita ut per magnitudinem ejus flatûs receptaculum fiat, qui hic & genitus & per aerem ab infra receptus est.

Ultimum intestinum ab extensionis modo Rectum vocatur. Unum palmum cum dimidio longum est, latum tres digitos, corpulentum, crassum ac carnosum, ut validius foret ad expulsionem fecum, quæ in extremitate coli Rectiq; intestini obdurare solent. Principium ejus est in summitate ossis sacri, inde deorsum transit ad extremitatem coccygis, cui peritonæum

interna

interpositione, subter vesicam in viris, in mulieribus sub utero, si se connectitur. Unde harum partium in utroque sexu consensus.

Ad recti finem musculus figitur orbiculatus, Sphincter dictus, vel aniconstrictor, ab infimis ossis sacri partibus ortus, ano, carneis transversisque fibris late circumfusus, ne excrementa involuntarie delabantur, quæ validè continere, recti proprium est, donec irritatâ facultate expellenda sint. Præterquam duo alii sunt musculi, lati ac membranosi, qui ad extremum hujus intestini utroque latere descendunt, ab ossium pubis sacrique ligamentis exorti, qui supra sphincterem inserti, anum sursum retrahunt post excretionem (unde Levatores nominantur) & penis radicem, cui, in viro, in fœminâ verò vaginæ uteri, sese conjungunt.

Rectum duplices habet venas. Interna frequentius oritur à mesenterica sinistra, quæ ramo splenico interdum conjungitur, unde hæmorrhoides

des internæ. Altera ab Hypogastricorum
ramo cavæ: Hinc externæ. Arteriæ
etiam comitantes venas sunt duplices
prima, à mesenterica inferiore secunda,
da, ab Hypogastrica. His quatuor
nervuli, ab extremo spinalis medullæ
derivati, sese conjungunt.

Ufus omnium intestinorum est
Chylum recipere, concoquere, destruere
buere, eumque retinere, ne continua fiat
ingestio & egestio, etiamque excrementa
ta tertiæ concoctionis exportare.

CAPUT XIII.

De Mesenterio.

SUB intestinis est mesenterium, quod
substantia est partim, adiposa partim
tim spermatica. Μεσεντεριον dicitur
quoniam ἐν μέσῳ τῶν ἐντέρων locatum est.
Duplici constat membranâ densa
robusta, ad primam & tertiam lumborum
vertebram à peritonæi tunica in
teriori, exorta. Figura ferè circularis
est, & innumeras habet venas fibrarum
instar ad arboris radicem; quæ adan
gescentes in portam tandem illabuntur
tur.

Quæ

Quo ad venas lacteas quæ per mesenterium disseminantur, & in aliquem truncum communem reliquarum more non coeunt, videntur potius radicem & fundamentum habere in pancreate; & hinc & illinc dispergi. Vascula hæc vehunt Chylum ad hepar, & venæ meseraicæ revehunt sanguinem ad intestina nutrienda. Arteriæ etiam infinitæ à cæliaca propagatæ has venas comitantur, quæ per motum continuum intestina vitali spiritu reficiunt atq; à corruptione conservant. His nervi plures sese jungunt, ab internorum plexu paris sexti, (qui membraræ instar se expandentes, arteriarum ramos caloris causa investiunt) lumborumq; medullâ. Hi nervi cum venis & arteriis in centrum mesenterii receptis, per ejus membranas ad intestina disperguntur.

Multis effarcitur glandulis, quarum major est in Centro; ubi vasa sunt collecta atq; distributio facta, ob similitudinem & divisionem atq; ad compressionem illorum impediendam,

endam, quæ aliter distributionem
Chyli ac sanguinis retardare possit ::
& sic atrophiam universalem efficit,
ut quum Scirrhum patiuntur. Inter
glandulas copia est adipis ad spacia
implenda, & calorem naturalem fo-
vendum.

Glandulosa hæc substantia, nu-
trix medicorum dicta, dividitur in
μεσαραιον, quod est ea portio mesenterii
quæ tenuia intestina in medio ven-
tris caligat: & *μεσώκωλον*, quod colorem
in dextro & sinistro latere connectit.
Adnectitur etiam Recto, quod Apo-
pendicula mesenterii nuncupatur.

Ufus ejus est, ut sit vinculum com-
mune ad intestina lumborum vertebra-
bris annectanda; & ut roboret vasa
quæ membranas mesenterii percurrunt.

CAPUT XIV.

De Pancreate.

Pancreas est corpus laxum ac glandu-
lulosum, ad attenuandum purgandumq;
Chylum, eumq; jecori lienique præ-

præparandum, antequam in sanguinem convertatur, utilissimum.

Nectitur primæ lomborum vertebræ per membranam omenti. Intestino duodeno arctè adhæret, tanquam ex eo magnam chyli portionem eliciat; sed adhæsiō ejus lienī non ita firma est. Connectitur etiam cum membranis tenuibus lobo jecoris fundoq; ventriculi, subter quem mollis instar pulvinaris subjacet.

Chylum susceptum hepatis subministrat, non per venas ulas à porta descendentes aut arterias, sed per venas lacteas, sic dictas à colore earum albicante, qui in sectione animantium tantummodo videndus est. Sunt longa & vascula rotunda, ex membrana tenui producta, à pancreate sursum ad jecur, circa locum ubi truncus venæ portæ descendit; deorsum verò ad intestina, minutissimis propaginibus dispersa.

Lactearum distributio (cujus origo haud aliunde quam à pancreate rectius deducitur) est diversa: e. g. alia

aliæ ad Mesenterium progrediuntur
 aliæ ad hepar, aliæq; ad truncum co-
 licae derivantur. Hæ parvulas habent
 valvulas quæ chyli suscepti ad intesti-
 na regressum impediunt.

Singularis etiam in pancreate carnis
 observanda est, nuperrimè inventa
 quæ longitudinem transiens, jejuno
 meatûs cholidoci foramen inseritur.
 Oculo magis intento speciem vernæ
 repræsentat, & ad excrementa pauci-
 creatis, vel lienis potius illuc deferenda
 depurganda inservit; quâ igitur co-
 structâ pancreas tumescit.

Spongiosa hæc substantia glan-
 dulis est plena, ut omnes sanguinis
 crudas portiones excipiat quas omne
 tum & mesenterium continere non
 possent; & quia officium lienis agere
 sanguinem tingens eumq; pro hepato
 te depurans, lienis vicarius nunc
 patur. Tota quasi pinguedo in obiecto
 videtur. In gracilibus rubicunda
 carniq; simillima, sed ad intra ca-
 dida chyloq; plena, ut in sectione
 animantis apparet; & si naturalis

conformationem servet, quatuor digiti-
bus latitudine adæquat. Interdum
tamen ita turgida est ut comprimat
duodenum & ibi liberum chyli descen-
sum impediatur, ita ut vomitum efficiat.
Aliquando etiam patitur scirrhum,
qui vasa comprimendo consumptionem
producit. Revera (cum mesente-
rio) plurium morborum Hospitium
existit. Sedes februm intermittenti-
um hypochondriacæq; melancholicæ,
& quasi Sentina in quam omnes mali
humores deferuntur.

Ufus ejus est, ramos venæ portæ,
& arteriæ celiacæ, nervorumq; divi-
siones à compressione fulcire ac mu-
niri: præsertim ramum splenicum,
qui lienem ingreditur. Ventriculi eti-
am concoctionem juvare per vapores
humidos, ut in balneo Maris.

CAPUT XV.

De Vena Porta.

Vena Porta oritur ex cava jecoris
parte inter duas eminentias exi-
guas, ne à vertebra compressatur. Hæc
vena

vena post cavam est maxima, figuræ
calami instar, rotunda ac fistulosa, &
extunica propria, unaq; communis
peritonæo componitur.

Literati hanc venam arbori affim-
lantes meseraicas cæterasq; infimi ve-
tris radices, & truncum in jecore con-
stituunt: ita ut radices per hepatis su-
stantiam (sicuti à principio distributio-
nis & radicationis) dispergantur.

Truncus indivisus emittit venulas
duas à parte anteriori ad vesicam bi-
lariam, quæ cysticæ gemellæ dicuntur
aliam verò venam ad ventriculum
ideoque gastrica dextra nuncupatur.
Quo ad ramos, Superiores per cavam
hepatis partem disseminantur. Infer-
iores oriuntur ad latus dextrum
sinistrum.

A latere dextro tres rami seu ve-
næ procedunt. Prima, Gastroepiploica
dextra, quæ ad fundum ventriculi
& membranam omenti superiorem
pertingit. Secunda, intestinalis, quæ
ad medium duodeni jejunique initium
transfertur. Tertia, mesenterica, quæ

In tres venas subdivisa est : quarum
duæ dextræ mesentericæ dicuntur, &
in jejunum, ileon coliq; portionem a-
peunt. Altera mesenterica sinistra,
quæ cum ramis plurimis in mediam
mesenterii partem dispergitur & in
istam coli regionem, quæ à dextro
latere ventriculi ad rectum pertin-
git. Ex hac vena hæmorrhoidalis in-
terna procedit, quæ quanquam uni-
ca sit, plurimos habet ramos circa a-
num dispersos.

Ex latere sinistro Ramus splenicus
exoritur, & ab eo plurimæ propagines,
alia ante, alia post ejus divisionem :

Ante divisionem venæ proveni-
entes sunt, primo Gastrica minor &
sinistra, quæ partem ventriculi pos-
teriolem aggreditur. Secundo Gastri-
ca major, quæ subter ventriculum ado-
rificium ejus superius cum tribus re-
cipit ramis; quorum medius Coronari-
us stomachicus dicitur, quia os ven-
triculi circumdat. Tertio epiploica dex-
tra, quæ ad latus dextrum membra-
næ inferioris omenti, & ad colon cui
necti-

ne&itur, attinet, quarto Epiploica pcom
tica, quæ cum duplici ramo in turnu
cam omenti inferiorem ubi colon fin
um est, transit, quinto & ultimo Pan
creæ sequuntur venæ, quæ (tanquam
capilli minores) pancreas ineunt.

Post divisionem ex ramo superiori
ori oritur vena insignis, vas breviss
communiter dicta, quæ fundum vent
triculi sinistro in latere penetrans
inter tunicas repit versus orificium
ubi succum melancholicum ad appete
ritum excitandum, ingurgitat. Non
nulli conjunctionem inter vas brevis
& phrenicam observârunt, quæ in scap
mus est cavæ, ita ut hoc modo sang
in lienosis per nares expurgari possit.
A Ramo inferiori duæ venæ proce
dunt, prima Epiploica sinistra, quæ
ad latus inferioris membranæ oment
ti sinistrum, transit. Secunda Gastr
epiploica sinistra, quæ cum recta
jungit, & ventriculi fundum obit.

Ufus est partes à Cava intactas im
trire, & sanguinem ab hepate ad im
stina deferre.

CAPUT XVI.

De Arteriis Abdominis.

Aorta à Ventriculo cordis sinistro originem accipiens partitur in truncum minorem cujus sedes superior, & majorem cujus inferior existit; hac ad extremitates descendit. Aliquibus ejus ramulis vena porta, aliis cava attenditur. Qui comitantur ramos venarum portæ, sunt tres: Cæliaca arteria, mesenterica superior & inferior.

Cæliaca (sic dicta quod plurimos ramos ad ventriculum mittat) oritur à parte anteriori aortæ ad spinam dorsæ, & dividitur in ramum dextrum graciliorem; atque sinistrum amplio-rem, uterq; quasi ab unico radice oriuntur, & sub ventriculi regione portæ venæ in pancreate annectuntur.

Dexter ad Hepatis cavum ascendit, & nonnihil progressus, ab altiori parte mittit Gastricam dextram, & Cysticas gemellas; Ab inferiori epiploicam & Gastroepiploicam dextram, etiamq;

etiamq; intestinale, ad imitationem
venæ portæ; in quot enim ramos partici-
ta, in tot etiam arteria cæliaca, dividitur;
tur; quæ tamen pulsum habet à cordis
& motum ipsius aliarum arteriarum
more sequitur.

Sinister vel arteria splenica, post
pancreas ad lienem transit. Dextra
major est, nè faciliè obstruatur; vitæ
les enim spiritus ad lienem defert,
tiamq; fæculentam sanguinis partem
aortâ contentam in eum exurgit.
Arteria hæc, venæ splenicæ (in capitulo
te præcedenti descriptæ) perpetuo
conjungitur, & totidem sortitur rami-
mis, in eodem modo positionis, ejus-
demq; appellationis, brevitatis igitur
causâ non repetemus.

Mesenterica superior in superna
mesenterii partem distribuitur, & ar-
terias meseraicas in jejunum, ileum, com-
que portione conficit.

Mesenterica inferior sub latus
finem mesenterii excurrit, & præse-
tim in latus coli sinistram etiamq;
in Rectum dispergitur, & cum venâ

anum descendens arterias hæmorrhoidales constituit. Ultræq; ab anteriori latere aortæ procedunt, superior infra celiacam, inferior infra spermaticam.

Uſus earum est, partibus calorem communicare, & motu suo vitilique spiritu mesenterium cum intestinis, à corruptione conservare.

CAPUT XVII.

De Ventriculo.

✓ **V**entriculus Græcè γαστήρ, dictus, pars infimi ventris organica est, in qua cibum assumptum, dentiumque molitione præparatum, in succum albacanti cremori similem convertit, quem chylum præsci nuncuparunt. Triplici constat membranâ, quæ extenditur cum cibus recipitur, contrahitur autem cum digeritur.

Exterior seu membrana communis quæ oritur à peritonæo, levis est, placida ac albicans, & ita firmè adhæret ut se separari possit.

Media quæ originem accipit à pe-

D

ricra-

ricranio, carnosior est, ut calorem plusculum possideat: Plures fibras habet transversas (& aliquot obliquas quæ contractæ, quicquid in cavitate ventriculi continetur, per singulum expellunt. Fibras etiam circulares accipit circa orificium superius ad eum claudendum, quâ vaporum ascensum in cerebrum impeditur, & concoctio acceleratur.

Interior tunica in quam vasa terminantur, nervosa est, & originem accipit ex membranis cerebri, quæ nervos descendentes à tertia quarta conjugatione ad os ejus comitantur tunicæ oesophagi, & particularum omnium in ore continuata est, (ut nimis ventriculo ingratus recipiatur) quæ à flavedine linguæ & oris amaritudine apparet cum ventriculus bile abundet. Triplices habet fibras: rectas obliquas & transversas; quæ attractioni, retractioni, & expulsionì inserviunt. Rugosa est hæc tunica, ut melius dilata possit, Rugas verò habet ob cursus carnosam ac mucilaginosam sibi hærentem.

hærentem, ut melius ab indigestis durioribus defendatur.

Ventriculus inter lienem, cavitatem hepatis, atq; in intestina sedem obtinet, ut vicinarum partium calore adjutus, cibi concoctionem melius absolvat. In latere sinistro diaphragma ferè tangit, nimis igitur repletus, motum diaphragmatis impedit, dyspnæamq; parit.

Propria ejus connectio est cum œsophago, & intestinis, per duo ejus orificia; cum cerebro per nervos; cum jecore & liene per venas; cum corde per arterias; & partibus omnibus naturalibus per membranam ejus communem.

Orificium superius quod stomachus dicitur, ad latus sinistrum tendit prope spinam, inferiori capacius est, ut cibos omnis generis melius recipiat. Sedes est appetitus naturalis, & sensus est exquisiti, quia duplici nervo stomachico coronatur. In nonnullis ob mærorem ita contractum est, ut nihil durum deglutire possint

Orificium inferius quod nuncupatur
 tur Pylorus ad latus dextrum inclinatur
 sub cavitate hepatis. Superiori angustius,
 utraq; verò altitudine summa
 æqualia; ne liquida & solida alimentum
 ante coctionem absolutam elabantur.
 Hoc intra, circulum habet crassum
 instar musculi orbicularis, qui interius
 dum est Schirrus, & aperit clauditque
 impulsu naturæ, non voluntatis. Si
 laxus sit anhelitum foetidum à vaporibus
 intestinorum suæque cavitatis efflu-
 scit. Præter hæc duo orificia in ventri-
 culo, observatur fundus sive pars
 inferior, carnosior, quia ibi coquitur
 alimentum.

Instrumentum hoc chylicationis
 (si fuerit ritè conformatum) Sphæricam
 figuram oblongam refert, & com-
 paratur tibiæ utriculari, præcipue
 quando cum duodeno & œsophago
 consideratur. Substantia nervosa est
 ac membranosa aptior in repleti-
 onem ad extentionem & in vacuitate ad
 constrictionem. In Gulosis & Helu-
 cibus per continuam repletionem
 nuicatur.

nuior, & sic corrugationi inapta, fit:
Hinc ventriculi imbecillitas.

Hæc sunt vasa, sex venæ à Porta :
scilicet, Gastrica dextra, Gastroepi-
ploica dextra, Gastrica minor, Gastri-
ca major, unde coronaria stomachi-
ca, Gastroepiploica sinistra, & vas
breve. Hæ omnes vehunt sanguinem
ad ventriculum nutriendum.

Arterias omnes venas comitantes
(Gastricâ minori exceptâ) à cæliaca
accipit. nervos item à sexto pari; duos
ad orificium à recurrentibus, qui os
superius obeunt, ac si ex solis nervis
compositum esset. Hinc sensus exquisi-
tus. A nervo sinistro ramus ad Pylo-
rum transit, ubi se diffusus, ad cavi-
tatem jecoris excurret. duo alii sunt
qui ad fundum repunt. Alii ab istis
sunt qui lieni inseruntur.

In nonnullis meatus est à Vesica
biliaria qui bilem in ventriculum trans-
fert. Hinc vomitiones istæ biliosæ.

Ulus est cibum & potum recipere
atq; in chylum convertere.

CAPUT XVIII.

De Hepate.

HEpar substantiâ sibi propriâ cōstitat & meritò inter partes primariâs pales annumeratur, quia cordis secunda potestas ejus invenitur. Sedes animæ vegetativæ venarum scaturigines sanguinis, spiritusq; naturalis officina.

Situm est in hypocondrio dextrâ sub nothis costis, oppletq; amplitudine suâ totam illam cavitatem usque ad cartilagine[m] ensiformem. Alio die sub diaphragmate digiti transversi distantia collocant, ne motum ejus impediat. Nectitur verò superius Septo transverso, mucronatæq; pectus cartilagini, per ligamentum vâdum ac membranosum. Posterius lumborum vertebri[s], peritonæi intuentu, inferius abdomini per ligamentum umbilicale cohæret.

Pars ejus superior plana est diaphragmati cedat, pars verò inferior cava est & inæquabilis, ut melius foveat ventriculum, locum

vesicæ

vesicæ biliaræ idoneum constituat.

Magnitudo jecoris in homine (quæ digitorum longitudine dignoscitur) vasta, figuraque propemodum rotunda. Substantia est instar sanguinis concreti, rubra & mollis, membranâ tenui à peritonæo obducta, inter quam & parenchyma pustulæ interdum oriuntur.

Instrumentum hoc sanguificationis (quod Sedes amoris dicitur) fissurâ singulari venam umbilicalem emitte, quæ in adultis in ligamentum obduratur.

Pars maxima radicum venæ portæ (quæ nigro colore suo) in concavâ hepatis, sed major pars radicum cavæ (quæ albedine suâ dignoscitur) in convexâ, disseminatur, omnes verò per anastomosim commiscuntur, quæ plantarum insitioni quàm maximè repræsentat, quamvis aliquando cavæ radices extremitates suas in medio radicum portæ infigant, qua sanguis e radicibus portæ in cavam excurrit, adeò ut hæ radices plexum venarum

mirabilem, ob absolutam sanguinis
& confectionem & perfectionem, con-
stituant. Insignis etiam est anastomosis,
quæ utrisq; truncis est tanquam
communis transitus. Harum venarum
anastomoses vel conjunctiones di-
gentius notandæ sunt, quia per illas
transit materia peccans, quando per
excretionibus habitum corporis evacua-
mus.

Præterea notantur Sirculi meates
cholidoci inter radices portæ disperi-
atque Ramuli venarum lactearum
qui juxta truncum portæ, cavam Hepatis
regionem subeunt. Pauca etiam
arteriæ à coeliaco ramo dextro venarum
comitantur. Denique duo nervi
unum à stomachico, alterum à costali
per membranam ejus (non per su-
stantiam) distribuuntur.

Totus fons sanguinis elaboratur
hepate, sed unica pars cæteris impor-
fectior, per venam portam partibus
nutritioni corporis servientibus
distribuitur, pars altera venâ ca-
transvecta, corde perficitur, ex co-

Sanguis conficitur arteriosus, qui in omnes
partes dispergitur, deinde in venas
transmittitur, ut motu circulari ad
cor redeat, & fluxu suo motum ejus
perpetuum tueatur. Revera sanguis
arteriosus non solum circulatione
generali per canales majores venæ
cavæ & aortæ, sed etiam particulari,
quæ fit à dextro cordis ventriculo per
medios pulmones, ut sanguis ad si-
nistrum cordis ventriculum perve-
niat.

Ufus hepatis est affusâ suâ substan-
tiâ (quæ parenchyma dicitur) vasa
separare, ne coalescant, ea sustinere &
fulcire, caloreq; etiam suo fovere.
Duas habet actiones, unam commu-
nem chylum in sanguinem conver-
tendi, alteram peculiarem, sibi me-
limentum suppeditandi.

CAPUT XIX.

De Vesica Biliaria.

Vesica biliaria κύσις χοληδόχου
Græce dicta, est pars dissimilis,
D 5 ob-

oblonga, subrotunda, pyri figuram
hibens, & concava ad recipiendum
osum sanguinis succum, cumque
opportunitate evacuationis,
tinendum.

Situm habet in cava hepatis partem
cui firmè unitur; latus dextrum ventri-
culi coliq; tangit, & sæpe per trans-
ductionem eis tincturam addit; tum
perpetuè istæ ventriculi adustione.

Substantia est membranæ, ut dilata-
tioni adaptetur. Duas habet tunica
unam externam à peritonæo, quâ
ejus superior mediaq; Hepati conjun-
gitur, alteram internam, quæ sibi pro-
pria, crassior est ac firmior, motu
borisq; gratiâ, omni fibrarum genera-
accommodata. Mucosâ etiam crassa
adversus contenti humoris acrimoni-
am defenditur, ita ut non amarescat
nec bili violetur.

Meatus habet in jecore privatos
ter radices cavæ & portæ diffusos,
quibus bilem attrahit. Canalis ex
Cystica dicta à collo transit, cum valvulis
ad impediendum bilis refluxum.

quæ in poro Cholidochō definit, cujus angustia crassiora vesiculæ excrementa calculos, aliquando rotundos, quandoque angulares, non nunquam mori colorem figuramq; æmulantes, quamvis non admodum duros, ingenerant.

Porus Cholidochus Hepaticus dictus (quo crassior bilis rectâ delabitur) vesicæ canali paulò amplior est, & ad duodeni extremum jejunive initium inter duas istius intestini tunicas, inferitur. Si porus hic magnitudine excedit, Cholericos effluxus, doloresq; magnos efficit : quibus, qui laborant, *πικρόχολοι κατω* nuncupantur. Reperitur etiam aliquando meatus tertius ad fundum ventriculi (Pyloro paululum supereminens) in quem bilem effundit, quo laborantes, *πικρόχολοι ανω* dicuntur, quia vomitione semper inquietantur.

Venas accipit à portâ, arterias exiles à cæliacâ dextrâ, singularem etiam nervulum à sexti paris exili propagine, jecoris tunicam transeunte, vix conspicuum.

60. *De Trunco venæ Cavæ Descendente*

Ufus est bilem recipere, retinere, & ab hepate expellere.

CAPUT XX.

De Trunco venæ Cavæ Descendente

Venæ Cavæ (cujus rami in Hepate disperguntur) amplissima est Corporis vena & omnium aliarum matres, quæ à portâ non proveniunt.

Truncus hic venæ cavæ ab osse sacro usque ad jugulum sine interruptione extenditur: Nihilominus (Doctrinæ gratia) in superiorem & inferiorem truncum dividitur.

Superior diaphragma penetrans sumque ascendens ramos per plurimum in omnes partes superiores distribuit de quo (Deo favente) postea loquimur.

Inferior seu descendens superioris angustior est, quia partes supernæ propiusiori sanguine indigent. Hic ex patris gibba seu convexa parte procedens, deorsumque flectens, cum artuum rursus procurrat, & in ejus transitu quatuor venas ad utrumque latus sæpe mittit.

Præterea

De Trunco venæ Cavae Descendente. 61

Prima Adiposa sinistra dicitur, quæ varios ramos glandulæ, & externæ renis tunicæ distribuit. Adiposa dextra à trunco rariùs ab emulgente sæpiùs procedit.

Secunda est Emulgens sic dicta ab officio. Quia etiam reni inseritur, Renalis nuncupatur. Maxima est quæ à trunco provenit, densa ac brevis cum obliquo descensu, in exortu nunc gemina, nunc triplex, magnitudine pares. ad insertionem reni aliquando in quinque ramos dividitur, qui Anchoris in Cavitate renis affixis, comparantur. Emulgentes origine sua rarò directè opponuntur; sinistra enim altior est dextrâ, etiamque ob ortum venæ spermaticæ, amplior. Usus earum est, serosam humiditatem à sanguine exungere atque attrahere eamque derivare, quâ partem sanguinis ipsius ad renes nutriendos, exportant, & ad humiditatum istarum r fluxum in Cavam, impediendum, natura valvulas locavit, sicuti in venis lienis reperitur.

Tertia Spermatica seu seminalis dicitur,

citur, cuius dextra à trunco cavæ, sinistra verò ab emulgente procedit.

Quarta Lumbaris est. Dux autem tres sunt huiusmodi, quæ ab inferiori parte trunci prodeunt, foramina nervorum inter quatuor lumborum vertebrae ingrediuntur, & sic utriusque spinalis medullæ ad cerebrum ascendunt.

Cum Truncus pervenit ad fastigium ossis sacri, dividitur in duos canales qui à situ, iliaci dicuntur. Ab his utrinque ad ipsam divisionem dux venarum producuntur.

Prima dicitur Muscula superior, quæ musculos lumborum abdominis & peritonæum pertransit.

Secunda dicitur Sacra, quæ ad nutritionem medullæ ossis sacri excutrit.

Postea canalis iliacus utrinque in progressu in ramum anteriorem & posteriorem descendit.

Ab interiori Muscula media procedit, quæ ad Musculos femoris, & partes proximas transit. Item Hypogastrico

De Trunco venæ Cavæ Descendente. 63

quæ ad recti musculos adit, & Hemorrhoidales externas constituit, & Altera hujus rami pars ad vesicam & penem repit, etiamque ad collum uteri.

Ab exteriori, primo Epigastica provenit, quæ peritonæum ac musculos abdominis aggreditur, & subter rectum cum mammariâ conjungitur. Secundo Pudenda quæ os pubis ad scrotum cutemq; penis transgreditur. In sceminis, ad locum modestiæ ac partes vicinas; & hæc sanguis ad mammas refluit. Tercio, Muscula inferior, quæ in Musculos & cutem coxendicis disseminatur. Postea ejus rami crurales nuncupantur.

CAPUT XXI:

De Trunco Aortæ Descendente.

TRunci aortæ descendens progressus ex quo omnes partes inferiores vitales spiritus à corde procedentes recipiunt) cavæ similitudinem præ se fert. Postquam enim celiacam arteriam, mesentericam superiorem, mox emulgentem, Spermaticam, Mesentericam, in-

64. *De Trunco Aortæ Descendente.*

inferiorem, Lumbares (x quibus duobus arteriæ venas duas ad cerebrum committuntur) musculam item superiorem, Sacram, produxit.

Dividitur in duos canales, quorum interior emittit musculam anteriorem & Hypogastricam quæ æqualem venam præ se passum observat: Exterior Epigastricam atque pudendam, Quod super eam Nervi ad crura descendit & arterias cruralis constituit. Paucae equidem venæ nisi immediate subter cutem excurrentes arteriis destituuntur.

Truncus Aortæ, lateri sinistro cavæ subjacens, ex membranâ vel æ crassitiâ sexies excedente conficitur, cum reliquis igitur minoribus arteriis dilatatione aneurisma non admittit. Venis etiam albior est atque vietiorem nec sanguine tam abundat, ut motum se aptiorem præstet. Et hæc de Trunco Aortæ Cavam comitantis descendentes sufficient.

CAPUT XXII.

De Liene.

Lien sive σπλήν est pars infimi ventris organica, in hypochondrio sinistro locata, rara, arteriosa, ac instar spongiæ laxa, ut succos crassos ex hepate melius excipiat.

Nectitur parte convexâ septo transverso, costisque nothis, & reni sinistro, Concava autem, omento, ventriculo, & pancreati, mediantibus vasis, communibusque membranis conjungitur.

Quoad magnitudinem variat. Crescit enim & minuitur ex abundantia, vel defectu humorum quibus colliguntur. Neque perpetuè reperitur ejusdem coloris. In foetu enim rubens est ut hepar; in adultis obscurus atque infuscus, quia non subtili, sed atro sanguine nutritur. In Lienosis verò varios colores induit juxta humorem dominantem, Lividum, Cinereum, &c.

Tunicam accipit tenuem & simplicem, ex membranâ, omenti immediate exortam, quæ παρέγχυμα ejus undique

que complectitur etiamq; tuetur, & in
Senescentibus Cartilaginis instar, fissa
induratur. Figuram habet oblongam
linguæ similem in brutis; sed in hominibus
ne plantam pedis humani potius
præsentat.

Receptaculum hoc sanguinis foetidum
lenti carnosam quidem habet substantiam, sed
tiam, jecoris tamen parenchymate coar-
nino laxiorem. Quod latum superius
put est. Cauda ejus, quæ infra exiit, brevis
angusta. Interiore facie sinuosum, ut
ut ventriculo cedat, & concoctionem
adjuvet. Gibbosum vero ad costas, quibus
membraneis fibris connectitur.

Venas habet à ramo splenico venarum
portæ, quæ capillorum tenuitate
quant; hæ ad concavam splenis ter-
nantur, ita ut nihilo magis, quam
bris crasso sanguine obductis, affligi
letur. Notum hoc jecur per ramum
splenicum (qui cavitatem ejus per-
trat) partem chymi crassiolem recipere
ut sanguinem conficiat partibus, quibus
bus splenica ramos subministrat: quoniam
niam verò pars aliqua succi tam crassi

est ut liene attenuari non possit, natura igitur duo vasa receptionis constituit, unum supra, quod vas breve, alterum infra quod vena hæmorrhoidalis interna dicitur. At humor hic per arterias aliquando purgatus est, non solum ad intestina, ubi excrementa inficit, sed etiam ad renes per emulgentes: Hinc in affectibus splenis urinæ sæpe nigra.

Arterias pariter obtinet easque in signis à ramo cæliaco sinistro non tantum ad vitam, sed etiam motu earum perpetuo bonum corporis lienis statum conservandum, ventilando, fovendo, atque calorem ejus naturalem succo sæculento penè oppressum, reficiendo. Denique, fruitur nervulis à sexti paris ramo costali sinistro, magis pertuniam quam substantiam dispersis.

Uusus ejus est, ut Receptaculum parti sanguinis crassiori sit, confectæ & segregatæ in hepate, ut sanguis utrinque depuratus, ad nutriendum corpus præsertim partes principales purior transeat.

CAPUT XXIII.

De Renibus.

Renes à Grecis νεφρός dicti, membra organica ad urinam sanguine secernendam dicata. Siti in sub jecore & liene, in cavo inter nonas costas & coxam, ubi spinæ lumborum musculis, inter duas peritonæi membranas, ad latera cavæ & aortæ, cumbunt.

Dexter ob magnitudinem jecore sinistro inferior est, uterq; vero mediante membrana externa diaphragmati lumbisq; annectitur. Ren dexter cæco intestino, quandoq; etiam hepate, sinister colo, lieniq; conjungitur. Per emulgentia etiam vasa cavæ & aortæ, per ureteres vesicæ, per venas, arterias, ac nervos, hepati, cordi, & cerebro, renes connectuntur. Hinc ipsorum ista diversitas.

Effigie Phaseolum vel Asari folium exprimunt; exterius curvi, interior inæqualiter cavi, ut vasa melius recipiant.

ant. Eorum magnitudo seri evacu-
i mensuræ respondet, quatuor vel
inq; digitis transversis, longitudo,
titudo tribus, crassities duobus æ-
nat, ex dextro sinister plerumq; mi-
or ac brevior reperitur.

Substantiam habent carnosam, den-
m ac solidam ne assiduâ copiosioris
midi accessione, laxiores, debilio-
q; reddantur, ubi vero vasa emul-
ntia sese extendunt, magis laxa ac
equalis Videtur. Superficies externa
(instar hepatis) plana, at insanis
modum obscura, in ægrotis varie
orata.

Præterea incumbit utrinq;, Corpus
mandulosum, quod aliqui glandulam
alem, alii Renem succenturiatum,
atræ bilis capsulam volunt. Re-
ndantes hæ renum particulæ, tenui
cinguntur tunica, & omnis generis
is accommodantur. Venas & arte-
s ab emulgente, rene, cava, (prefer-
dextra, quæ ab ipso trunco, venam
viorem, sed ampliorem sæpius reci-
) adiposa, aliquando ab omnibus
hisce

hifce partibus obtinent, nervos etiã
 ab iisdem qui renibus communicant
 magnitudine aliquando inæquales, m
 cem tamen in ætate provecta vomica
 grandiusculam fæpiffimè repræfentant
 Longitudo digitis duobus, latitudo,
 nico menfuratur. Locantur sub di
 phragmate (cui aliquoties arctiffimè
 adhærent) fupra membranam adipofam
 ita ut dextra cavæ conjungatur, fin
 ftra verò paulò fub ventriculo conf
 ciatur, quarum ufus non eft plenè ccom
 nitus atræ vero bilis ab hepate & licet
 prodeuntis partem contrahere, vult
 creduntur, quæ coaguli infar feni
 fanguine feparationem promoveat
 nervorum plexuum divifiones con
 mare, qui (cum arteriis) ad renis tun
 cam & fubftantiam excurrunt.

Membranæ quibus circundantur
 nes duæ funt; externa, quæ (cum
 ternâ) originem habet à peritonæo,
 terna vero (tanquam bursâ) eos inv
 vit, unde renum fascia nominatur
 Hæc iis non arctiùs adhæret, fed
 eilè feparatur, venam recipit ad i

um, et aliquando ramum ab emul-
gente. Multâ adipe ex superfluo val-
orum alimento confectâ perfunditur,
quæ calorem renum naturalem præ-
servare, feri acrimoniam remittere, &
ulvinaria instar, eos relevare, inser-
t. Interna vero ac propria mem-
brana pertenuis est, sine pinguedine,
& iis fortius coalescit, ita ut carnem
eorum compactiorem reddat.

Carunculas vero papillares dictas
venes obtinent. Conficiuntur ex renis
substantia, carne tamen duriores
minusque, coloratæ, acutæ, & glandulis
arvulis simillimæ sunt. Ureterum ex-
emitates subeunt; & instar operculi
eos superinducunt, ex quibus tanquam
tubulis humor serosus bile tinctus, in
cavitatem communem (quæ Pelvis di-
citur) percolatur, & sic per ureteres
vesicæ transmittitur. Pisi magnitudi-
nem referunt. Numero denæ habent-
ur, quarum varietas ad aquæ per-
colationem multum conducit. An-
tista habent foramina, quâ urina
per ureteres purius & absque ullâ san-
guinis

guinis mixturâ pertranseat. Magnæ
in Renibus duodecim carunculæ cum
totidem tubulis observatæ sunt.

Interna equidem renis structura
mirabilis est, ad quam melius spectamus
dam in Cavâ arificiose secandus. efficitur
quâ quidem sectione substantia ureter
ris dilata se præbet aspectabilem, quæ
format Pelvim, in quem, ex superiori
parte tanquam à tecto, humor serosus
per carunculas prædictas guttatim de
pluit.

Omne vasorum genus ad renes immittitur. Primò venæ quæ à cavâ procedunt,
cedunt, quarum una adiposa est, sup
riùs descripta, estque duplex; dextra
quæ rariùs à trunco, at ab emulgent
sinistra quæ à cavâ provenit; & hæc tri
nicam externam pinguedine tingunt
Multis potiuntur ramis, quorum unus
ad capsulas atrabilarias tendit, quæ
ingressus consumitur.

Altera Emulgens est, utrinque un
ex trunco cavæ per ampla, non ad co
piofam nutrimenti suppeditationem
sed ob expeditum feri transitum;

Remus

Renis cavo, interdum gemina, quando-
que triplex inseritur. Rami hi breves
sunt quorum sinister duplicem dextri
longitudinem refert, & dextri insertio
multoties altior videtur. In hisce emul-
gentibus quædam reperiuntur valvulæ,
quæ seri in cavam refluxum impedi-
ant. Hic etiam ramus Azygi unicus,
liquando plurimi uniuntur, ut consen-
sus inter renes & thoracem confirme-
tur.

Arterias habent renes à trunco Aor-
tæ, quæ Emulgentes dicuntur. Peram-
plæ sunt, ut magnam seri portionem
arteriis fluentem melius attrahant, &
calorem iis indulgeant, qui seroso hoc
cremento facile extingueretur. Hæ
inter venam & ureterem collocantur,
et motu suo serosum in renes sangui-
nem intrudant, & seri jam colati de-
ensum, accelerent.

Nervos accipiunt à ramo sexti paris
gastro-machico, qui ad vertebrarum lum-
borum radices descendunt, & in pro-
priam renum tunicam sese diffundunt;
unde ventriculi renumq; consensus.

E

Pauca

Paucae etiam Nervorum propagationes circa originem arteriarum mesentericarum prodeunt, quarum pars una ad capsulam atrabilarias excurrit; Altera verò cum arteriis emulgentibus cavitatem mesentericam ingreditur, & per substantiam mesentericam dispergitur. Hinc sensus iste exco-

Uusus renum est sanguinem à majjore humoris serosi & biliosi parte, depurare, necesse enim est aliquam ejus portionem sanguinem alimentarium, ad ipsas partes solidas, comitari, ut instar vehiculi interserviat, ne aliter densitate nimia confunderet.

CAPUT XXIV.

De Ureteribus.

Ureteres sunt nervosi canaliculi, ad urinam renibus segregatam recipiendam, & ad vesicam eam deducendam, destinati. Numerum frequenter obtinent binarium, utrinque alterum, qui musculis psois incumbentes, & pararum inclinantes, nonnihil oblique instar literæ s, inter duas peritonæi tunicas cui annectuntur, descendunt, & vesicæ conjunguntur. Aliquando duo, tres, vel plures rami ex rene procedunt, ante insertionem tamen in unum coeunt. Egressus eorum est qui per amplius & longæ instar vesiculae apparet, quæ interdum calculis adimpletur.

Figuram habent teretem, palmum longam, stramen latam. In calculo ad magnitudinem tenuis intestini extenduntur, in quod calculus descendit, & aliquoties recurrit.

In mulieribus lati sunt, recti & breves
undè dolore hominum minori calculi
ejiciunt.

Eorum substantia est propriè alba
exsanguis, densa, & nervosa, quâ firmiores evadunt.

Tunica eorum cum fibris obliquis
vulgò traditur unica, in sectione vero
fibræ apparent rectæ, & sic compactæ
ac si unam propriam constituerent
membranam.

Substantiæ vesicæ interiori adsi-
lant, cui continuantur, à quâ (quam
à rebus separabiles) nequeunt sepa-
ri. Aliqui igitur à vesica originem
hant, cujus posticæ & infimæ Sedi-
longè a collo affiguntur, ubi inter
as vesicæ tunicas ad unius digiti, ab-
terutris verò ad digitorum duorum
titudinem, excurrunt, & sic inserti
obliquâ vesicæ cavitationem penetrant
quæ quidem insertio urinæ in renes
fluxum impedit.

Venas & arterias exiles à vicinis
tibus obtinent: Nervos verò minutos
plexu nervorum sexti paris costarum
quem

quemadmodum & a lumbis. Hinc sensus eorum exquisitus, calculo, vel insidente, vel transeunte.

Præterea connexis lumborum musculis supra quos à renibus ad vesicam procurrunt, nihil impedit quin calculus per ureteres in vesicam dilabens, æqualem femori (ac in rene) stupefactionem creet.

Urus est serum, tanquam per canaliculos, ad vesicam transmittere, quod illic urina appellatur.

CAPUT XXV.

De Vesica Urinaria.

Vesica Urinaria est pars infimi ventris organica, quæ susceptum à renibus serum conservat, & tandem vel mittere vel acrimoniâ molestum expellere solet. In hypogastrio locatur, ubi inter duas peritonæi tunicas fluctuat eâ in cavitate quæ ab ossibus sacri, coxarum & pubis perficitur.

Pars ejus superior, fundus, per Ura-

cum duasq; arterias umbilicales umbilico connectitur, ne in progressu cervici incumbat & excretionem impediat. Pars inferior, cervix, in vi intestino recto, glandulisq; prostaticis in foeminis, vaginæ uteri & ossibus pubis, alligatur.

Figura oblonga est & pyri instar nonnihil rotunda. Unicam habet cavitatē, in quā urina, arenula, & calculi, multoties continentur. Cavitas hæc decrescens, in cervice angustā definit, quæ sphinctere, & constringentibus & occludente armatur, ne urina involuntariè excernatur.

Substantia est partim carnosā partim in cervice, & partim membranacea, ob firmitudinem, aptam extensionem (quā urina retinetur donec idoneis temporibus evacuetur) & adsequentem corrugationem. Maximè in extensione vesica nullam præbet urinam, quia fibras suas contrahere non potest.

Triplicem habet membranā, unā communem, duasq; proprias, externā & internā.

nam à peritonæo validam ac densam circa quam externè pinguedo abundat. Tunicæ duæ propriæ conjunctæ, si coarctentur, densiores, si autem distendantur, tenuiores evadunt, Harum interior pellucida est, alba, tenuis, nervosa, sensus exquisiti, ad fundum lubrica, & lævis, humoreq; mucoso obducta.

Fibris omne genus arctè intertextitur, rectis, obliquis, & transversis, quæ attractioni, retentioni, expulsiōniq; inserviunt. Tunica hæc (quæ si parùm sufflata, facilè separabilis) ad fundum, rugis plena, ac mucosa est, ne ex acrimonia urinæ lædatur, media densior est, & fibris carnosiss (non rubris, ut musculorum, sed nonnihil albis, ut ventriculi & intestinorum) aspergitur.

Tria habet foramina, duo juxta cervicem, quâ intrant ureteres, tertium in cervice, quod os pubis, & substantiam penis subeunt, communem istum canalem, constituunt.

In viris venas & arterias ab hypogastricis

80 *De Vasis semen preparantibus.*

pogastricis obtinet, in foeminis verò
vasis ad uteri collum advenientibus
Nervorum unum à sexto pari, alterum
a spinalis medullâ accipit.

Ufus est urinam accipere, quæ græ
datim à renibus percolatur, & ab ure
teribus devehitur, etiamq; per con
strictionem meatus ad opportunum
excretionis tempus, eam retinere. H
hæc de partibus nutritivis, proxim
sequuntur generativæ.

CAPUT XXVI.

De Vasis semen preparantibus.

VAfa præparantia a Galeno *παρασκευαστικά*
vasia dicta, sunt venæ duæ, totius
demq; arteriæ. Venarum dextra ori
tur à trunco cavæ ad partem anterior
rem paulò infra emulgentis initium, un
puriores sanguinem & magis conco
ctum præbeat, Sinistra, cavæ ramum
aliquando conjunctum habens, ab infe
riori emulgentis sinistræ parte exoritur
sur, ideoq; sanguis ab ea devehitur, et
per

spermatice dextræ magis serosus est.

Arteriæ venis ampliores, ex aortæ medio cum puriori sanguine, ac spiritu oriuntur. Spermatice dextra truncum cavæ supergrediens cursu obliquo ad venam transit seminariam. Sinistra venam lateris sui arctissimè comitatur, cujus defectum vena sinistra duplici compensat magnitudine. Arteriæ utræq; rarò deficiunt. Tunc enim sequitur sterilitas, quia spiritus vitales non effluunt.

Vena dextra cum arteriâ, & sinistra cum suâ paulatim divisâ, peritonæo incumbunt, & descendentes, annectuntur fibrosis ligamentis, & supra ureterem obliquè obductæ, multiplici suo plexu ad introitum productionis, corpus pyramidale dictum efformant, quoniam ex angusto principio in latiore veluti basin se explicat. Quo facto, duas formant insertiones (hordei grano distantes) in albugineam, & sic orificiis variis in testis substantiam ubi deficiunt.

Præterea observatum est, quod vena

82 De Vasis semen præparantibus.

Spermatica sanguinem usque ad albumineam devehit, sed ab arteriâ in medio productionis incipit albescere: Itaque ut arteriæ semini materiam, & venæ testibus tunicisq; nutrimentum, quibus dispersuntur, administrare videntur.

Vasa hæc generationis præparantia in sceminis breviora sunt, Eorum autem brevitatem multiplicibus compensatur flexibus ad meliorem seminis concoctionem. Nec ad testes (ut in viris) totaliter adeunt, at in mediâ viâ dividuntur, ita ut pars una ad testes, altera ad uteri fundum transeat.

CAPUT

CAPUT XXVII:

De Epididymidibus.

EPididymides sunt corpora glandulosa, exigua & albicantia, à pyramidalibus per continuationem exorta, communiqu; vasorum spermaticorum tunicâ obvoluta.

Siti sunt extra abdomen in scroto supra testes, quibus naturâ usq; assimilantur. Eorum capiti & fundo alligantur, at in medio disjunguntur, ita ut extremitas una Præparantia vasa recipiat, (non autem in capite testis ut Aliqui volunt, illorum enim insertio in corpore ejus apparet) altera verò emittat.

Exuberantia hæc in libidinosis testium referunt magnitudinem. Superficies membranæ est atque nervosa, intus verò spongiosa, ac si multis parvulis confisterent glandulis.

Uusus eorum est sanguini in vasis præparantibus, & pyramidalium corporis

preolis, nonnihil alteranti, seminis rudimentum exhibere, & ad testes supremæ perfectionis causa transferre.

Epididymidibus conjuncti sunt parastatæ variciformes, corpora nervosa, duriuscula, varicum, instar ad meliorem seminis elaborationem inflexa. Ab his quicquid vasorum in abdomem subvehitur, & ad vesicam reflectitur, deferentium nomen agnoscit.

Circa mulierum testiculos nec Epididymides nec parastatæ variciformes inveniuntur; quia semen muliebre digestionem tam exquisitam non indiget.

CAPUT

CAPUT XXVIII.

De Testibus.

Testes seu Testiculi sunt corpora mollia, alba ac glandulosa, ad penis radicem sita, seminis & receptioni & perfectioni, per virtutem substantiæ, suæ communicabilem, destinata.

Figurâ propemodum ovales sunt tum securitatis, tum etiam capacitatis gratiâ. Eorum magnitudo ab aliquibus ovi columbini vel Gallinulæ moli comparatur; Maximi peiores sunt, ut potè cerebrum infirmius indicantes, laxiores colorem debilem, necnò aliqualem morbum arguunt.

Propendent in viris extra abdomen, et in Venerem minori ferantur impetu, & ductus longitudine materia seminalis melius perficiatur, cui testes fecunditatem aspirant. Quomodo corpus malefaciunt in castratis apparet, quomodo crasis, habitus, & mores (ob magnam superiorum partium præfertim

fertim cordis consensum, cum hisco
generativis) omnino alterantur. Eo
rum verò calor respectu dextri lateris
vel sinistri non est disputandus, cum
arteriæ utræq; semen deferentes ab A
ortâ procedant.

Quamvis parenchyma testium co
specificam proprietatem sit causa s
minis efficiens, nihilominus semee
non perficitur in ullâ cavitate, sed i
vasis parvulis illic compactis, pertenu
que tunicâ obvolutis.

Membranae quinque testes invo
vunt, duæ communes, tres propriae.
Prima communis membrana ὁσχεῶν
vel scrotum appellata, mollis est, ac r
gosa, adipeq; destituta, quia nihil ole
hæc testium alimento restat; e cuticu
& cute formatur, lineâq; intermed
tanquam futurâ dividitur. Secun
Dartos dicta, valde tenuis est, quam
à pannicula carnosâ producta; Cu
hæc arctè connectitur, & cum ea co
rugatur.

Prima membrana propria dicitur
lytroides, id est, vaginalis à peritom

productione exorta. Secunda (carnosis
fibris donata) Erythroides rubra vo-
catur. Ultima albuginea est, crassa &
valida, quæ ex tunica vasorum sperma-
ticorum orta, testis substantiam imme-
diatè involvit, ad meliorem mollis su-
æ, laxæq; medullæ obfirmationem, quæ
Cerebri instar cum gyris apparet.

Testes præterea musculos suscipi-
unt exiles (utrinq; scilicet unum)
qui ab officio Cremasteres, sive Sus-
penses dicuntur. Ex obliquis prove-
niunt ascendentibus, & sic intra vasa,
ad caput testium decurrunt. Hisce in
musculis pendent testes, ne vasa sper-
matica onerarent. Et in coitu eos sur-
sum trahunt, quo ex canali semina-
ria contracta, semen citiùs ac faciliùs
effluat.

Venas & arterias obtinent exiles à
spermaticis, in eos elegantissimè di-
spersas: Nervulos à ramo sexti paris
interno, & à vicesimo primo pari spi-
nalis medullæ.

Ufus est virtute sua innata, for-
mam, colorem, vim, & calorem semi-
ni

ni prolificam communicare, quod spiritus Con-
tu sufficienter imprægnatum generatur in re-
vo, in vasa deferentia transmittunt quod unfer-
postea ad vesiculas seminarias illud de Sine
portant.

Prima hæc generationis instrumentum per-
ta (ob excellentiam, cordi similia) (Quos po-
fœminis unicam tantummodo habere eduntur
membranam sese obtegentem, quæ per unum refert
secreto & securo loco contenta, plurimæ per ure-
bus non indigeant Minora etiam, quæ ad vesiculas ad-
in viris, sunt etsi humiditatis spermaticæ & di-
ticæ pleniora; nec eorum substantia differunt. Po-
adeo compacta sit, cum semen impernetur, vasa b-
fectius ingenerare, ordinentur.

CAPUT XXIX.

De Vasis semen deferentibus.

A Parastatis proveniunt vasa defer-
rentia, sic dicta, quia semen à testibus in re-
bus corporibusq; varicosis ad vesiculas & excrem-
las seminarias & prostatas deferunt.

Eorum substantia nervosa est, alba
ac solida. Figuram habent teretem &
longam: Cavitatem obscuram (nisi
i. i.

in Gonorrhæa diu laborantibus) cum semen ratione spirituum facile pertranseat.

Situs eorum est partim extra abdomen, & partim intra. Nam sursum feruntur per productiones peritonæi supra os pubis (sed in transitu suo vasis neantur præparantibus) unde deorsum reflexa, deserunt præparantia, ut super ureteres, & sub parte posteriori vesicæ ad collum ejus itinerentur, ubi utrinq; dilata vesiculas seminarias efficiunt. Postquam hæ cellulæ formantur, vasa hæc simul occurrunt, constituuntq; ista seminis receptacula quæ dicuntur Prostata, in quos consumuntur.

Reverâ (secundum Anatomicos) Triplex materia seminalis est, una purissima, quæ generatur & conservatur in testiculis: Altera superflua & excrementitia, utilis tamen ad formationem foetus, quæ à testibus ad vesiculas seminarias truditur, ubi ad opportunum ejectionis tempus conservatur. Tertia materia (quæ
ab

90. *De Vasis semen deferentibus.*

ab aliquibus à Prostatibus, aliis verò
vesiculis putatur effluere) oleaginosus
est, quæ sensim extillando urethram
humectat, nè urinâ vel semine lædatur.

Uusus deferentium est, semen depor-
tare, quod elaboratur in parastatis, &
perficitur in testiculis, ad prostates; ubi
bi vas dextrum sinistro conjungitur,
ut semen utriusq; testis simul defera-
tur, & sic in uterum per genitale mem-
brum ejiciatur. Meatus hi seminales
etsi in foeminis breviores, magis verò
rugosi & flexibus pleniores, inveniuntur.

CAPUT

CAPUT XXX.

De Prostatis.

POst vasa deferentia sequuntur ejaculatoria seu Prostatæ glandulosi. Corpora sunt duo carnosæ firmiter unita, membranâq; densâ ac validâ succincta, ne raritate semen elabatur. Tunica hæc poris impletur obscuris, qui compressi apparent; iis enim materia seminalis granorum instar extruditur (sicuti Hydrargyrum per corium in eo deligatum atq; compressum transire vidimus). Hinc etiam in coitu magna sequitur voluptas, quia sensus membranæ exquisitus leni dulciq; transeuntis seminis acrimoniâ titillatur.

Hæ Glandulæ (in sceminis ob tenuitatem seminis non adeò conspicuæ) ad collum vesicæ locantur, penisq; radicem, ubi deferentia unita ductum communem constituunt.

Substantia eorum spongiosa est, nihilominus tamen duriuscula, & cæteris

cæteris glandulis albidior. Ampliores
etiam hæ sunt (quandoq; j glandiis
instar formâ & magnitudine) quia se-
mine foetus procreationi multiplici
sufficiente imbuuntur.

In Prostatis Sedes est Gonorrhœa
virulentæ: quâ intempestivè suppressa
sâ, virulentia toti corpori communica-
catur, vel ad testes refluit, ibiq; tumore
rem efficit.

Ufus eorum est semen recipere, &
ad coitus futuros retinere, eiq; perfec-
tionem ultimam conferre, quoniam
in his crassius albidiusq; apparet. Et
jam semen ob copiam vel qualitatem
molestans, in urethram seu canale
virilis membri communem, ejiciunt.

CAPUT

CAPUT XXXI.

De Pene.

PENIS sic dictus à pendendo, est pars organica, prælonga omnimodèq; (nisi in Glande) fistulosa, Semen in Cavitatem uteri intimam projicere ordinata.

Constat communiter cute, & membranâ carnofa; nullâ tamen interfutâ pinguedine, nè membri motus retardetur; & sensus voluptatis in coitu obtundatur.

Propriè verò construitur è duobus corporibus nervosis, urethrâ & glande.

Duo Corpora nervosa, utrinq; unum, maximam penis partem constituunt. Substantia eorum est duplex, prima exterior, quæ densa, dura & nervosa; altera interior fungosa, nigricans & atro sanguine resperfa, ut in coitu se extendere & flaccescere possit; venas & arterias per plurimas obtinet, ut calore & spiritu repleatur. Hæc corpora infra in perinæo disjuncta, ex interioribus ossium coxendicis partibus eruntur, tanquam

tanquam à stabili fundamento, & in
progressu suo urethram habent inter-
jectam: Ad os pubis conjuncta, corpus
pendulum constituunt glande termi-
natum.

Prædicta etiam corpora moventur
duobus musculis, quorum usus est eri-
gere, flectere, & sustinere in congressu:
valde breves sunt ac crassi & robusti à
nervoso coxendicis principio deducti.

Urethra (quæ Anatomicis quibus-
dam est substantia vesicæ ad extremi-
tatem penis extensa) duabus compo-
nitur membranis: quarum interna te-
nuior, sensusq; exquisiti. Externa
densior est, fibrisque transversis, mo-
tus, roborisque gratia, instructa. Im-
hujus canalis principio, caruncula in-
star valvulæ se offert carnosa, quæ vel
à Cathetere disrupta, vel acrioris fluxu
humoris erosa, incurabilem producit
Gonorrhæam.

Urethra duos obtinet musculos,
longiores quidem sed graciliores, à
sphinctere intestini recti exortos,
quorum usus est inferiorem cana-

lis partem dilatare in mictione & co-
itu, & prostatas comprimere. Ad la-
tera feruntur urinarii ductus, & sic in
medio insertionem faciunt.

Summitas penis dicitur Glans, quæ
substantiam habet carnosam, mol-
lem ac spongiosam, undique mem-
branâ tenui obvolutam. Ad Glandis
radicem ubi cum nervosis corporibus
iungitur, Cavernula apparet, in quâ
aliquando humor erodens collectus
magnum (ut in gonorrhæâ virulentâ)
efficit dolorem. Aliud etiam habet in-
tegumentum e cutis duplicaturâ con-
fectum, quod vocatur Præputium à
putando (à Judæis enim & Mahome-
tanis religionis causâ resecatur, undè
Apellæ & recutiti audiunt. Hi igitur
tantam sceminis in congressu volupta-
tem præbere non possunt, nam in coitu
rursus & deorsum movetur præputiū,
et hac in attritione majorem calcrem
acquirat, & voluptatem scemineam ad-
augeat, ideoq; mulieres societate Chri-
tianorum carnali magis delectantur)
et alligatur glandi per vinculum, quod
Frænu-

Frænulum appellant: Extenditur
feriori parte usq; ad glandis orificiū
in juvenibus, qui cum arcta virginitate
Venerem non exercuerunt.

Vasa insignia peni communicant
venæ & arteriæ ab hypogastricis
pudendis; quarum hæ cuti externæ
illæ corporibus nervosis distribuuntur.
Nervi quos recipit (tam externi
cutanei, quam interni,) à medulla
sacri proveniunt.

Finis Sectionis Primæ.

ri
chun
rgin
annu
cia
cerni
bun
erni
llio

